

IAS 19

32. Indien vóór de verwerving van een rentedragende belegging sprake is van lopende rente, wordt de daaropvolgende ontvangst van rente toegerekend aan de periode vóór de verwerving en de periode na de verwerving. Alleen de rente die wordt toegerekend aan de periode na de verwerving wordt als opbrengst opgenomen. Als dividenden op aandelen en vergelijkbare instrumenten worden gedeclareerd uit de nettowinst over de periode vóór de verwerving, worden deze dividenden in mindering gebracht van de kostprijs van de aandelen. Indien een dergelijke toerekening slechts op arbitraire basis kan plaatsvinden, worden de dividenden opgenomen als opbrengsten tenzij duidelijk is dat zij in feite een terugbetaling vormen van een deel van de kostprijs van de aandelen of vergelijkbare instrumenten.
33. Royalty's worden toegerekend volgens de bepalingen van de desbetreffende overeenkomst en worden gewoonlijk op die basis opgenomen, tenzij het op basis van de economische realiteit van de overeenkomst meer geschikt is om opbrengsten op een andere systematische en rationele basis op te nemen.
34. Opbrengsten worden alleen opgenomen indien het waarschijnlijk is dat de economische voordelen met betrekking tot de transactie naar de onderneming zullen vloeien. Indien echter onzekerheid ontstaat omtrent de inbaarheid van een bedrag dat eerder als opbrengst is opgenomen, wordt het oninbare bedrag of het bedrag waarvan de inning niet langer waarschijnlijk is, opgenomen als last en niet als een vermindering van de eerder opgenomen opbrengst.

INFORMATIEVERSCHAFFING

35. **Een onderneming dient het volgende te vermelden:**
- (a) **de grondslagen voor financiële verslaggeving die gehanteerd worden voor de opname van opbrengsten, waaronder de toegepaste methoden voor het bepalen van de mate van voltooiing van transacties waarbij diensten worden verricht;**
 - (b) **het bedrag van elke belangrijke opbrengstcategorie dat tijdens de periode is opgenomen, inclusief opbrengsten uit:**
 - (i) **de verkoop van goederen;**
 - (ii) **het verrichten van diensten;**
 - (iii) **rente;**
 - (iv) **royalty's;**
 - (v) **dividenden; en**
 - (c) **het bedrag aan opbrengsten die voortvloeien uit de ruil van goederen of diensten dat is opgenomen in elke belangrijkste opbrengstcategorie.**
36. De onderneming presenteert alle voorwaardelijke activa en verplichtingen in overeenstemming met IAS 37, Voorzieningen, voorwaardelijke verplichtingen en voorwaardelijke activa. Voorwaardelijke verplichtingen en voorwaardelijke activa kunnen onder meer voortkomen uit garantiekosten, claims, boeten of mogelijke verliezen.

INGANGSDATUM

37. **Deze International Accounting Standard wordt van kracht voor jaarrekeningen die betrekking hebben op verslagperioden die aanvangen op of na 1 januari 1995.**

INTERNATIONAL ACCOUNTING STANDARD IAS 19
(HERZIENE VERSIE VAN 2002)

Personeelsbeloningen

Deze herziene International Accounting Standard vervangt IAS 19, Pensioenlasten, die in 1993 in een opnieuw ingedeelde versie door de Board werd goedgekeurd. Deze herziene standaard werd van kracht voor jaarrekeningen die betrekking hebben op verslagperioden die aanvangen op of na 1 januari 1999.

In mei 1999 werden alinea's 20(b), 35, 125 en 141 gewijzigd door IAS 10 (herziene versie van 1999), Gebeurtenissen na balansdatum. Deze wijzigingen werden van kracht voor jaarrekeningen die betrekking hebben op verslagperioden die aanvangen op of na 1 januari 2000.

IAS 19

Deze standaard werd in 2000 gewijzigd: de definitie van fondsbeleggingen werd gewijzigd en er werden vereisten opgenomen voor de opname en waardering van restituties alsmede voor de informatie die hieromtrent moet worden verstrekt. Deze wijzigingen werden van kracht voor verslagperioden die aanvangen op of na 1 januari 2001.

In 2002 werden verdere wijzigingen aangebracht om te vermijden dat winsten uitsluitend worden opgenomen als resultaat van actuariële verliezen of pensioenkosten van verstreken diensttijd en verliezen uitsluitend worden opgenomen als resultaat van actuariële winsten. Deze wijzigingen zijn van kracht voor verslagperioden die eindigen op of na 31 mei 2002. Eerdere toepassing wordt aangemoedigd.

INLEIDING

1. De standaard schrijft voor welke administratieve-verwerkingswijze werkgevers dienen te hanteren voor personeelsbeloningen en welke informatie ze hieromtrent dienen te verstrekken. Deze standaard vervangt IAS 19, Pensioenlasten, die in 1993 werd goedgekeurd. De belangrijkste wijzigingen ten opzichte van de oude IAS 19 worden uiteengezet in de Basis voor conclusies (bijlage C). De verslaggeving door fondsen of entiteiten die zich uitsluitend bezighouden met beloningsregelingen voor het personeel wordt in deze standaard niet behandeld (zie IAS 26, Administratieve verwerking en verslaggeving door werknemerspensioenfondsen).
2. De standaard onderscheidt vijf verschillende categorieën van personeelsbeloningen:
 - (a) kortetermijnpersoneelsbeloningen, zoals lonen, salarissen en socialezekerheidsbijdragen, vakantiegeld, doorbetaling van loon bij ziekte, winstdeling en bonussen (indien betaalbaar binnen twaalf maanden na het einde van de periode) en beloningen in natura (zoals medische zorgverlening, huisvesting, auto's en gratis of deels door de onderneming betaalde goederen of diensten) voor huidige werknemers;
 - (b) vergoedingen na uitdiensttreding zoals pensioenen, andere pensioenrechten, en levensverzekeringen en medische zorgverlening na uitdiensttreding;
 - (c) andere langetermijnpersoneelsbeloningen, waaronder sabbatsverlof, jubileumuitkeringen of andere voordelen die samenhangen met een langdurig dienstverband, uitkeringen voor langdurige arbeidsongeschiktheid en, indien ze na twaalf maanden of later na het einde van de periode betaalbaar zijn, winstdeling, bonussen en uitgestelde vergoedingen;
 - (d) ontslagvergoedingen; en
 - (e) beloningen in de vorm van eigen-vermogensinstrumenten.
3. De standaard schrijft voor dat een onderneming kortetermijnpersoneelsbeloningen dient op te nemen op het moment dat een werknemer in ruil voor deze beloningen prestaties heeft verricht.
4. Regelingen inzake vergoedingen na uitdiensttreding worden ingedeeld in toegezegde-bijdragenregelingen dan wel toegezegd-pensioenregelingen. De standaard biedt specifieke leidraden voor de indeling van collectieve regelingen van meerdere werkgevers, wettelijke pensioenen en regelingen met verzekerde vergoedingen.
5. In het geval van toegezegde-bijdragenregelingen draagt een onderneming vaste bijdragen af aan een aparte entiteit (een fonds), en heeft de onderneming geen in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting om verdere bijdragen te betalen indien het fonds niet over voldoende activa beschikt om alle personeelsbeloningen te betalen die verband houden met werknemersprestaties in de huidige periode en in voorgaande perioden. De standaard schrijft voor dat een onderneming bijdragen in een toegezegde-bijdrageregeling dient op te nemen op het moment dat een werknemer in ruil voor deze bijdragen prestaties heeft verricht.
6. Alle andere regelingen inzake vergoedingen na uitdiensttreding zijn toegezegd-pensioenregelingen. Toegezegd-pensioenregelingen kunnen niet-gefinancierd, volledig gefinancierd of gedeeltelijk gefinancierd zijn. De standaard vereist dat een onderneming:
 - (a) niet alleen haar in rechte afdwingbare verplichting administratief verwerkt, maar eveneens alle feitelijke verplichtingen die voortvloeien uit de bestendig toegepaste gedragslijnen van de onderneming;

IAS 19

- (b) met voldoende regelmaat de contante waarde bepaalt van brutoverplichtingen uit hoofde van toegezegd-pensioenregelingen en de reële waarde van de fondsbeleggingen opdat de bedragen die in de jaarrekening worden opgenomen niet materieel verschillen van de bedragen die op de balansdatum zouden worden bepaald;
- (c) de „projected unit credit”-methode hanteert om haar verplichtingen en kosten te waarderen;
- (d) beloningen toerekent aan dienstperioden volgens de vergoedingsformule van de regeling, tenzij de diensttijd van een werknemer in latere jaren zal leiden tot een materieel hoger niveau van beloningen dan in voorgaande jaren;
- (e) onbevooroordeelde en onderling verenigbare actuariële veronderstellingen hanteert voor demografische variabelen (zoals personeelsverloop en levensverwachting) en financiële variabelen (zoals toekomstige loonsverhogingen, wijzigingen in medische kosten en bepaalde wijzigingen in wettelijke pensioenen). Financiële veronderstellingen dienen gebaseerd te zijn op de marktverwachtingen per balansdatum voor de periode waarover de verplichtingen moeten worden afgewikkeld;
- (f) de disconteringsvoet bepaalt op basis van het effectieve marktrendement op de balansdatum van hoogwaardige ondernemingsobligaties (of, in landen waar er geen diepe markt bestaat voor dergelijke obligaties, overheidsobligaties) in een valuta en met een looptijd die overeenstemt met de valuta en de looptijd van de pensioenverplichtingen;
- (g) de reële waarde van fondsbeleggingen in mindering brengt van de boekwaarde van de verplichting. Bepaalde restitutierechten die niet in aanmerking komen als fondsbeleggingen worden op dezelfde wijze behandeld als fondsbeleggingen, behalve dat ze als afzonderlijke actiefpost worden gepresenteerd en niet als een vermindering van de verplichting;
- (h) de boekwaarde van een actief beperkt zodat ze niet hoger ligt dan het nettototaal van:
 - (i) niet-opgenomen pensioenkosten van verstreken diensttijd en actuariële verliezen; vermeerderd met
 - (ii) de contante waarde van economische voordelen die beschikbaar zijn in de vorm van restituties uit de regeling of verlagingen van toekomstige bijdragen aan de regeling;
- (i) de pensioenkosten van verstreken diensttijd lineair opneemt over de gemiddelde periode tot de gewijzigde beloningen onvoorwaardelijk zijn toegezegd;
- (j) winsten of verliezen opneemt op de belangrijke inperking of afwikkeling van een toegezegd-pensioenregeling op het moment dat de inperking of afwikkeling plaatsvindt. In de winst of het verlies dienen alle resulterende mutaties te zijn vervat van de contante waarde van de brutoverplichting uit hoofde van toegezegd-pensioenregelingen, alsmede de reële waarde van de fondsbeleggingen en het niet-opgenomen deel van enige gerelateerde actuariële winsten of verliezen en pensioenkosten van verstreken diensttijd; en
- (k) een specifiek deel van de netto opgebouwde actuariële winsten en verliezen opneemt dat groter is dan het hoogste bedrag van:
 - (i) 10 % van de contante waarde van de brutoverplichting uit hoofde van toegezegd-pensioenregelingen (vóór aftrek van fondsbeleggingen); en
 - (ii) 10 % van de reële waarde van de fondsbeleggingen.

Het gedeelte van actuariële winsten en verliezen dat voor elke toegezegd-pensioenregeling moet worden opgenomen is het positieve saldo boven de 10 % „bandbreedte” op de vorige verslagdatum, gedeeld door de verwachte gemiddelde resterende diensttijd van de werknemers die deelnemen aan die regeling.

De standaard staat eveneens toe dat systematische methoden voor snellere opname worden gehanteerd, op voorwaarde dat dezelfde grondslag wordt gehanteerd voor zowel winsten als verliezen en dat de grondslag in elke periode consistent wordt toegepast. Een van de toegestane methoden is de onmiddellijke opname van alle actuariële winsten en verliezen.

IAS 19

7. De standaard vereist een eenvoudigere verwerkingsmethode voor andere langetermijnpersoneelsbeloningen dan voor vergoedingen na uitdiensttreding: actuariële winsten en verliezen en pensioenkosten van verstreken diensttijd worden onmiddellijk opgenomen.
8. Ontslagvergoedingen zijn personeelsbeloningen die zijn verschuldigd als gevolg van hetzij: de beslissing van een onderneming om het dienstverband van een werknemer te beëindigen vóór de normale pensioendatum; ofwel de beslissing van een werknemer om in ruil voor deze vergoeding vrijwillig ontslag te nemen. De gebeurtenis die de aanleiding vormt voor de verplichting is de beëindiging van het dienstverband en niet zozeer de door de werknemer verrichte prestaties. Bijgevolg dient een onderneming alleen ontslagvergoedingen op te nemen als en slechts als de onderneming zich aantoonbaar heeft verbonden tot hetzij:
 - (a) de beëindiging van het dienstverband van een werknemer of groep van werknemers vóór de normale pensioendatum; ofwel
 - (b) de betaling van ontslagvergoedingen als gevolg van een aanbod dat aan werknemers is gedaan om vrijwillig ontslag te stimuleren.
9. Een onderneming heeft zich alleen aantoonbaar verbonden tot beëindiging van het dienstverband als en slechts als de onderneming over een gedetailleerd formeel plan voor de beëindiging beschikt (met een specifieke minimale inhoud) en de onderneming geen realistische mogelijkheid heeft om het plan in te trekken.
10. Indien ontslagvergoedingen pas na 12 maanden na de balansdatum betaalbaar zijn, moeten ze worden gediscnteerd. Ingeval een aanbod wordt gedaan om vrijwillig ontslag te stimuleren, dient de waardering van de ontslagvergoedingen gebaseerd te zijn op het aantal werknemers dat het aanbod naar verwachting zal accepteren.
11. Beloningen in de vorm van eigen-vermogensinstrumenten zijn personeelsbeloningen krachtens welke: werknemers het recht krijgen om eigen-vermogensinstrumenten te verwerven die door de onderneming of haar moedermaatschappij worden uitgegeven; ofwel het bedrag van de verplichting van de onderneming ten opzichte van haar werknemers afhankelijk is van de toekomstige prijs van de eigen-vermogensinstrumenten die door de onderneming worden uitgegeven. De standaard vereist dat over dergelijke beloningen bepaalde informatie wordt verstrekt, maar vermeldt geen vereisten voor opname en waardering.
12. De standaard is van kracht voor verslagperioden die aanvangen op of na 1 januari 1999. Eerdere toepassing van de standaard wordt aangemoedigd. Een onderneming die de standaard voor het eerst toepast, mag de opname van resulterende stijgingen in haar verplichtingen voor vergoedingen na uitdiensttreding over maximaal vijf jaar spreiden. Als de eerste toepassing van de standaard leidt tot een vermindering van de verplichting, dient een onderneming de vermindering onmiddellijk op te nemen.
13. Deze standaard werd in 2000 gewijzigd: de definitie van fondsbeleggingen werd gewijzigd en er werden vereisten opgenomen voor de opname en waardering van restituties alsmede voor de informatie die hieromtrent moet worden verstrekt. Deze wijzigingen zijn van kracht voor verslagperioden die aanvangen op of na 1 januari 2001. Eerdere toepassing wordt aangemoedigd.

INHOUD**Alinea's****Doel****Toepassingsgebied**

1-6

Definities

7

Kortetermijnpersoneelsbeloningen

8-23

Opname en waardering

10-22

Alle kortetermijnpersoneelsbeloningen

10

Betaald verlof op korte termijn

11-16

Winstdeling en bonusregelingen

17-22

IAS 19

Informatieverschaffing	23
Vergoedingen na uitdiensttreding: onderscheid tussen toegezegde-bijdragenregelingen en toegezegd-pensioenregelingen	24-42
Collectieve regelingen van meer werkgevers	29-35
Wettelijke pensioenregelingen	36-38
Verzekerde vergoedingen	39-42
Vergoedingen na uitdiensttreding: toegezegde-bijdragenregelingen	43-47
Opname en waardering	44-45
Informatieverschaffing	46-47
Vergoedingen na uitdiensttreding: toegezegd-pensioenregelingen	48-125
Opname en waardering	49-62
Administratieve verwerking van de feitelijke verplichting	52-53
Balans	54-60
Winst- en verliesrekening	61-62
Opname en waardering: Contante waarde van brutoverplichtingen uit hoofde van toegezegd-pensioenregelingen en aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten	63-101
Actuariële waarderingsmethode	64-66
De toerekening van vergoedingen aan dienstperioden	67-71
Actuariële veronderstellingen	72-77
Actuariële veronderstellingen: disconteringsvoet	78-82
Actuariële veronderstellingen: salarissen, beloningen en medische kosten	83-91
Actuariële winsten en verliezen	92-95
Pensioenkosten van verstreken diensttijd	96-101
Opname en waardering: fondsbeleggingen	102-107
Reële waarde van fondsbeleggingen	102-104
Restituties	104A-104D
Rendement op fondsbeleggingen	105-107
Bedrijfscombinaties	108
Belangrijke inperkingen en afwikkelingen	109-115
Presentatie	116-119

IAS 19

Saldering	116-117
Onderscheid tussen vlottend/vast c.q. kortlopend/langlopend	118
Financiële componenten van pensioenlasten	119
Informatieverschaffing	120-125
Andere langetermijnpersoneelsbeloningen	126-131
Opname en waardering	128-130
Informatieverschaffing	131
Ontslagvergoedingen	132-143
Opname	133-138
Waardering	139-140
Informatieverschaffing	141-143
Beloningen in de vorm van eigen-vermogensinstrumenten	144-152
Opname en waardering	145
Informatieverschaffing	146-152
Overgangsbepalingen	153-156
Ingangsdatum	157-160

De standaarden die cursief en vet zijn gedrukt dienen te worden gelezen in de context van het achtergrondmateriaal en de leidraden in deze standaard, en in de context van het voorwoord bij de International Accounting Standards. International Accounting Standards zijn niet van toepassing op niet-materiële posten (zie alinea 12 van het voorwoord).

DOEL

Het doel van deze standaard is voor te schrijven hoe personeelsbeloningen administratief moeten worden verwerkt en welke informatie hieromtrent moet worden verstrekt. De standaard vereist dat een onderneming:

- (a) een verplichting opneemt op het moment dat een werknemer prestaties heeft verricht in ruil voor personeelsbeloningen die in de toekomst zijn verschuldigd; en
- (b) een last opneemt op het moment dat de onderneming gebruikmaakt van het economische voordeel dat voortvloeit uit de prestaties die door een werknemer worden verricht in ruil voor personeelsbeloningen.

TOEPASSINGSGBIED

1. ***Deze standaard dient door werkgevers te worden toegepast bij de administratieve verwerking van personeelsbeloningen.***
2. De verslaggeving door fondsen en entiteiten die zich uitsluitend bezighouden met beloningsregelingen voor het personeel wordt in deze standaard niet behandeld (zie IAS 26, Administratieve verwerking en verslaggeving door werknemerspensioenfondsen).
3. Deze standaard is van toepassing op alle personeelsbeloningen, inclusief degene die worden toegekend op basis van:
 - (a) formele regelingen of andere formele overeenkomsten tussen een onderneming en afzonderlijke werknemers, groepen van werknemers of hun afgevaardigden;

IAS 19

- (b) wettelijke vereisten of via sectorale overeenkomsten, waarbij ondernemingen vereist zijn bijdragen af te dragen aan nationale regelingen, sectorale regelingen, collectieve pensioenregelingen van meer werkgevers of aan wettelijke pensioenen; of
 - (c) informele bestendig toegepaste gedragslijnen die aanleiding geven tot een feitelijke verplichting. Informele bestendig toegepaste gedragslijnen geven aanleiding tot een feitelijke verplichting als de onderneming geen realistisch alternatief heeft dan de betaling van de personeelsbeloningen. Een voorbeeld van een feitelijke verplichting is wanneer een verandering in de informele bestendig toegepaste gedragslijnen van de onderneming onaanvaardbare schade zou berokkenen aan de relatie met haar werknemers.
4. Personeelsbeloningen omvatten:
- (a) kortetermijnpersoneelsbeloningen, zoals lonen, salarissen en socialezekerheidsbijdragen, vakantiegeld, doorbetaling van loon bij ziekte, winstdeling en bonussen (indien betaalbaar binnen twaalf maanden na het einde van de periode) en beloningen in natura (zoals medische zorgverlening, huisvesting, auto's en gratis of deels door de onderneming betaalde goederen of diensten) voor huidige werknemers;
 - (b) vergoedingen na uitdiensttreding zoals pensioenen, andere pensioenrechten, en levensverzekeringen en medische zorgverlening na uitdiensttreding;
 - (c) andere langetermijnpersoneelsbeloningen, waaronder sabbatsverlof, jubileumuitkeringen of andere voordelen die samenhangen met een langdurig dienstverband, uitkeringen voor langdurige arbeidsongeschiktheid en, indien ze niet volledig betaalbaar zijn binnen twaalf maanden na het einde van de periode, winstdeling, bonusregelingen en uitgestelde vergoedingen;
 - (d) ontslagvergoedingen; en
 - (e) beloningen in de vorm van eigen-vermogensinstrumenten.
- Aangezien elke categorie die in (a) tot (e) hierboven is vermeld andere kenmerken heeft, worden in deze standaard voor elke categorie afzonderlijke vereisten uiteengezet.
5. Personeelsbeloningen omvatten beloningen die worden toegekend aan werknemers of hun verwanten (personen ten laste), en kunnen worden vereffend door betalingen (of de levering van goederen of diensten), hetzij rechtstreeks aan de werknemers, aan hun echtgenoten, kinderen of andere personen ten laste, of aan derden, zoals verzekeringsondernemingen.
6. Een werknemer kan prestaties verrichten voor een onderneming op voltijdse of deeltijdse basis, voor een periode van bepaalde of onbepaalde duur, of op incidentele basis. Ten behoeve van deze standaard omvat het begrip werknemers eveneens de bestuurders en andere leden van het management.

DEFINITIES

7. ***De volgende begrippen worden in deze standaard gebruikt met de hierna omschreven betekenis:***

Personeelsbeloningen zijn alle vormen van vergoedingen die door een onderneming worden toegekend in ruil voor de prestaties die door werknemers worden verricht.

Kortetermijnpersoneelsbeloningen zijn personeelsbeloningen (met uitzondering van ontslagvergoedingen en beloningen in de vorm van eigen-vermogensinstrumenten) die volledig betaalbaar zijn binnen twaalf maanden na het einde van de periode waarin de werknemers de gerelateerde prestaties verrichten.

Vergoedingen na uitdiensttreding zijn personeelsbeloningen (met uitzondering van ontslagvergoedingen en beloningen in de vorm van eigen-vermogensinstrumenten) die verschuldigd zijn na de voltooiing van het dienstverband.

Regelingen inzake vergoedingen na uitdiensttreding zijn formele of informele overeenkomsten krachtens dewelke een onderneming vergoedingen na uitdiensttreding toekent aan een of meerdere werknemers.

IAS 19

Toegezegde-bijdragenregelingen zijn regelingen inzake vergoedingen na uitdiensttreding waarbij een onderneming vaste bijdragen afdraagt aan een aparte entiteit (een fonds), en geen in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting heeft om verdere bijdragen te betalen indien het fonds niet over voldoende activa beschikt om alle personeelsbeloningen te betalen die verband houden met werknemersprestaties in de huidige periode en in voorgaande perioden.

Toegezegd-pensioenregelingen zijn alle andere regelingen inzake vergoedingen na uitdiensttreding dan toegezegde-bijdragenregelingen.

Collectieve regelingen van meer werkgevers zijn toegezegde-bijdragenregelingen (met uitzondering van wettelijke pensioenen) die:

- (a) de activa samenvoegen die zijn bijgedragen door verschillende ondernemingen waarover niet gezamenlijk zeggenschap wordt uitgeoefend; en*
- (b) deze activa aanwenden om voordelen toe te kennen aan werknemers van meer dan één onderneming, en waarbij het niveau van de bijdragen en de toegekende voordelen wordt bepaald zonder rekening te houden met de identiteit van de onderneming die de desbetreffende werknemers tewerkstelt.*

Andere langetermijnpersoneelsbeloningen zijn personeelsbeloningen (met uitzondering van vergoedingen na uitdiensttreding, ontslagvergoedingen en beloningen in de vorm van eigen-vermogensinstrumenten) die niet volledig betaalbaar zijn binnen twaalf maanden na het einde van de periode waarin de werknemers de gerelateerde prestaties verrichten.

Ontslagvergoedingen zijn personeelsbeloningen die zijn verschuldigd als gevolg van hetzij:

- (a) de beslissing van een onderneming om het dienstverband van een werknemer te beëindigen vóór de normale pensioendatum; ofwel*
- (b) de beslissing van een werknemer om in ruil voor deze vergoeding vrijwillig ontslag te nemen.*

Beloningen in de vorm van eigen-vermogensinstrumenten zijn personeelsbeloningen krachtens welke:

- (a) werknemers het recht krijgen om eigen-vermogensinstrumenten te verwerven die door de onderneming of haar moedermaatschappij worden uitgegeven; of*
- (b) het bedrag van de verplichting van de onderneming ten opzichte van haar werknemers afhankelijk is van de toekomstige prijs van eigen-vermogensinstrumenten die door de onderneming worden uitgegeven.*

Beloningsregelingen door middel van toekenning van eigen-vermogensinstrumenten zijn formele of informele overeenkomsten krachtens dewelke een onderneming beloningen in de vorm van eigen-vermogensinstrumenten toekent aan een of meer werknemers.

Onvoorwaardelijk toegezegde personeelsbeloningen zijn personeelsbeloningen die niet afhankelijk zijn van een blijvend dienstverband.

De contante waarde van een brutoverplichting uit hoofde van toegezegd-pensioenregelingen is de contante waarde, zonder de aftrek van de fondsbeleggingen, van verwachte toekomstige betalingen die vereist zijn om de verplichting af te wikkelen die resulteert uit het dienstverband van de werknemer in de lopende periode en in voorgaande perioden.

Aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten verwijst naar de toename van de contante waarde van de brutoverplichting uit hoofde van toegezegd-pensioenregelingen die resulteert uit het dienstverband van de werknemer in de lopende periode.

Rentekosten verwijst naar de toename van de contante waarde van een brutoverplichting uit hoofde van toegezegd-pensioenregelingen tijdens een periode die plaatsvindt omdat de vergoedingen één periode dichter bij de afwikkeling liggen.

Fondsbeleggingen omvatten:

- (a) activa gehouden door een pensioenfonds; en*
- (b) in aanmerking komende verzekeringscontracten.*

Activa gehouden door een pensioenfonds zijn activa, met uitzondering van niet-overdraagbare financiële instrumenten die door de verslaggevende onderneming worden uitgegeven, die:

- (a) *worden gehouden door een entiteit (een fonds), die geen juridische banden heeft met de verslaggevende onderneming en uitsluitend bestaat voor de uitkering of financiering van personeelsbeloningen; en*
- (b) *uitsluitend beschikbaar zijn voor de uitkering of financiering van personeelsbeloningen, niet beschikbaar zijn voor de eigen crediteuren van de verslaggevende onderneming (zelfs in geval van een faillissement), en niet aan de verslaggevende onderneming kunnen worden gerestitueerd, tenzij ofwel:*
 - (i) *de resterende activa van het fonds voldoende zijn om alle gerelateerde verplichtingen uit hoofde van personeelsbeloningen van de regeling of de verslaggevende onderneming te vervullen; of*
 - (ii) *de activa aan de verslaggevende onderneming worden gerestitueerd om haar te vergoeden voor reeds betaalde personeelsbeloningen.*

Een in aanmerking komend verzekeringscontract is een verzekeringscontract uitgegeven door een verzekeraar die geen verbonden partij is van de verslaggevende onderneming (zoals gedefinieerd in IAS 24, Informatieverschaffing over verbonden partijen), indien de opbrengst van het contract:

- (a) *uitsluitend kan worden gebruikt voor de uitkering of financiering van personeelsbeloningen uit hoofde van een toegezegd-pensioenregeling; en*
- (b) *niet beschikbaar is voor de eigen crediteuren van de verslaggevende onderneming (zelfs in geval van een faillissement) en niet aan de verslaggevende onderneming kan worden gerestitueerd, tenzij ofwel:*
 - (i) *de opbrengst een surplus van activa vertegenwoordigt dat het contract niet nodig heeft om alle gerelateerde verplichtingen uit hoofde van personeelsbeloningen te kunnen afwikkelen; of*
 - (ii) *de opbrengst aan de verslaggevende onderneming wordt gerestitueerd om haar te vergoeden voor reeds betaalde personeelsbeloningen.*

De reële waarde is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een verplichting kan worden afgewikkeld, tussen ter zake goed geïnformeerde, tot een transactie bereid zijnde partijen die onafhankelijk zijn.

Het rendement op fondsbeleggingen verwijst naar rente, dividenden en andere opbrengsten die van de fondsbeleggingen afkomstig zijn, samen met de gerealiseerde en niet-gerealiseerde winsten of verliezen op de fondsbeleggingen, en verminderd met enige beheerskosten van het fonds en eventuele belastingen die door het fonds zelf zijn verschuldigd.

Actuariële winsten en verliezen omvatten:

- (a) *ervaringsaanpassingen (de gevolgen van verschillen tussen de voorgaande actuariële veronderstellingen en wat er daadwerkelijk heeft plaatsgevonden); en*
- (b) *de gevolgen van wijzigingen in actuariële veronderstellingen.*

Pensioenkosten van verstreken dienstdtijd verwijst naar de toename van de contante waarde van de brutoverplichting uit hoofde van toegezegd-pensioenregelingen voor prestaties die in voorgaande perioden door werknemers zijn verricht, en die in de lopende periode resulteren uit de introductie van, of wijzigingen in vergoedingen na uitdiensttreding of andere langetermijnpersoneelsbeloningen. Pensioenkosten van verstreken dienstdtijd kunnen zowel positief zijn (indien beloningen worden geïntroduceerd of verbeterd) als negatief (als bestaande personeelsbeloningen worden verlaagd).

IAS 19**KORTETERMIJNPERSONEELSBELONINGEN**

8. Kortetermijnpersoneelsbeloningen omvatten onder meer:
- (a) lonen, salarissen en socialezekerheidsbijdragen;
 - (b) kort betaald verlof (zoals betaald vakantieverlof en de doorbetaling van loon bij ziekte) indien verwacht wordt dat de afwezigheden zullen plaatsvinden binnen twaalf maanden na het einde van de periode waarin de werknemers de gerelateerde prestaties verrichten;
 - (c) winstdeling en bonusregelingen die betaalbaar zijn binnen twaalf maanden na het einde van de periode waarin de werknemers de gerelateerde prestaties verrichten; en
 - (d) voordelen in natura (zoals medische zorgverlening, huisvesting, auto's en gratis of deels door de onderneming betaalde goederen of diensten) voor huidige werknemers.
9. De administratieve verwerking van kortetermijnpersoneelsbeloningen verloopt gewoonlijk ongecompliceerd, omdat er geen actuariële veronderstellingen vereist zijn om de verplichting of de kosten te waarderen en er geen mogelijkheid bestaat voor actuariële winsten of verliezen. Bovendien worden verplichtingen uit hoofde van kortetermijnpersoneelsbeloningen gewaardeerd op niet-gedisconteerde basis.

*Opname en waardering***Alle kortetermijnpersoneelsbeloningen**

10. ***Als een werknemer tijdens een verslagperiode prestaties heeft verricht voor een onderneming, dient de onderneming het niet-gedisconteerde bedrag van de kortetermijnpersoneelsbeloningen dat naar verwachting in ruil voor die prestaties zal worden betaald, op te nemen:***
- (a) ***als een verplichting (te betalen kosten), na aftrek van alle reeds betaalde bedragen. Als het reeds betaalde bedrag hoger is dan het niet-gedisconteerde bedrag van de beloningen, dient een onderneming het surplus op te nemen als een actief (vooruitbetaalde kosten) in zoverre de vooruitbetaling zal leiden tot bijvoorbeeld een verlaging van toekomstige betalingen of een terugbetaling in contanten; en***
 - (b) ***als een last, tenzij een andere International Accounting Standard voorschrijft of toestaat dat de beloningen in de kostprijs van een actief mogen worden opgenomen (zie bijvoorbeeld IAS 2, Voorraden, en IAS 16, Materiële vaste activa).***

In alinea's 11, 14 en 17 wordt verklaard hoe een onderneming deze vereiste dient toe te passen op kortetermijnpersoneelsbeloningen in de vorm van betaald verlof, winstdeling en bonusregelingen.

Betaald verlof op korte termijn

11. ***Een onderneming dient de verwachte kosten van kortetermijnpersoneelsbeloningen in de vorm van betaald verlof op grond van alinea 10 als volgt op te nemen:***
- (a) ***in geval van opgebouwd betaald verlof, op het moment dat de werknemers prestaties verrichten waardoor hun recht op toekomstig verlof toeneemt; en***
 - (b) ***in geval van niet-opgebouwd betaald verlof, op het moment dat het verlof plaatsvindt.***
12. Een onderneming kan werknemers om verschillende redenen verlof toekennen, bijvoorbeeld vakantie, ziekte, korte arbeidsongeschiktheid, zwangerschap, vaderschap, jurydienst en militaire dienst. Het recht op betaald verlof kan in twee categorieën worden ingedeeld:
- (a) opgebouwd verlof; en
 - (b) niet-opgebouwd verlof.

13. Opgebouwd betaald verlof verwijst naar verlof dat wordt overgedragen en in toekomstige perioden kan worden opgenomen als het recht van de lopende periode niet volledig wordt uitgeoefend. Opgebouwd betaald verlof kan ofwel onvoorwaardelijk zijn toegezegd (met andere woorden: werknemers hebben recht op een contante betaling voor hun niet-uitgeoefende recht op verlof wanneer ze de onderneming verlaten), of niet onvoorwaardelijk zijn toegekend (indien werknemers geen recht hebben op een contante betaling voor hun niet-uitgeoefende recht wanneer ze de onderneming verlaten). Er ontstaat een verplichting als werknemers prestaties verrichten die hun recht op toekomstig betaald verlof doen toenemen. De verplichting bestaat, en wordt opgenomen, zelfs indien het betaald verlof niet onvoorwaardelijk is toegekend, ofschoon de mogelijkheid dat werknemers de onderneming verlaten vóór ze een opgebouwd, niet onvoorwaardelijk toegezegd recht uitoefenen een invloed heeft op de waardering van die verplichting.
14. ***Een onderneming dient de verwachte kosten van opgebouwd betaald verlof te waarderen als het additionele bedrag dat de onderneming verwacht te betalen als gevolg van het niet-uitgeoefende recht dat op de balansdatum is opgebouwd.***
15. De methode die in de voorgaande alinea werd uiteengezet, waardeert de verplichting op het bedrag van de additionele betalingen die naar verwachting uitsluitend zullen ontstaan uit het feit dat de beloning wordt opgebouwd. In veel gevallen hoeft een onderneming waarschijnlijk geen gedetailleerde berekeningen te maken om te besluiten dat er geen materiële verplichting bestaat voor niet-opgenomen betaald verlof. Een verplichting voor ziekteverlof is bijvoorbeeld waarschijnlijk alleen materieel als er een formele of informele overeenkomst is dat niet-opgenomen betaald ziekteverlof kan worden opgenomen als doorbetaalde vakantie.

Voorbeeld ter illustratie van alinea's 14 en 15

Een onderneming heeft 100 werknemers die elk jaarlijks recht hebben op vijf werkdagen betaald ziekteverlof. Niet-opgenomen ziekteverlof mag één kalenderjaar worden overgedragen. Ziekteverlof wordt eerst opgenomen uit het recht van het lopende jaar en vervolgens uit eventueel resterende dagen die uit het vorige jaar worden overgedragen (volgens de LIFO-methode). Op 31 december 20X1 bedraagt het gemiddelde niet-uitgeoefende recht twee dagen per werknemer. Op basis van haar ervaring uit het verleden verwacht de onderneming dat in 20X2, 92 werknemers niet meer dan vijf dagen betaald ziekteverlof zullen opnemen en dat de resterende acht werknemers elk een gemiddelde van zes en een halve dag zullen opnemen.

De onderneming verwacht dat ze een additionele 12 dagen ziekteverlof zal moeten betalen als gevolg van het niet-uitgeoefende recht dat op 31 december 20X1 is opgebouwd (anderhalve dag per werknemer, voor acht werknemers). Bijgevolg neemt de onderneming een verplichting op die gelijk is aan 12 dagen ziekteverlof.

16. Niet-opgebouwd betaald verlof wordt niet overgedragen: het vervalt indien het recht van de lopende periode niet volledig is uitgeoefend en werknemers geen recht geeft op een contante betaling voor niet-uitgeoefende rechten als ze de onderneming verlaten. Dit is gewoonlijk het geval voor ziekteverlof (in zoverre niet-uitgeoefende rechten uit het verleden de toekomstige rechten niet doen toenemen), zwangerschapsverlof of vaderschapsverlof en betaald verlof voor jurydienst of militaire dienst. Een onderneming neemt geen verplichting of last op tot het moment van het verlof, aangezien de prestaties die werknemers verrichten geen stijging van het bedrag van de vergoeding tot gevolg hebben.

Winstdelingen en bonusregelingen

17. ***Een onderneming dient de verwachte kosten van winstdelings- en bonusregelingen alleen volgens alinea 10 op te nemen als en slechts als:***
- (a) ***de onderneming een bestaande in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting heeft om dergelijke betalingen te doen als gevolg van gebeurtenissen in het verleden; en***
 - (b) ***de verplichting op betrouwbare wijze kan worden bepaald.***

Er is uitsluitend sprake van een bestaande verplichting als en slechts als de onderneming geen realistisch alternatief heeft dan de betalingen uit te voeren.

IAS 19

18. Volgens sommige winstdelingsregelingen ontvangen werknemers slechts een deel van de winst als zij gedurende een bepaalde periode in dienst van de onderneming blijven. Dergelijke regelingen creëren een feitelijke verplichting, aangezien werknemers prestaties verrichten die het te betalen bedrag verhogen als zij tot het einde van de bepaalde periode in dienst blijven. De waardering van dergelijke feitelijke verplichtingen weerspiegelt de mogelijkheid dat sommige werknemers de onderneming kunnen verlaten zonder dat ze winstuitkeringen ontvangen.

Voorbeeld ter illustratie van alinea 18

Een winstdelingsregeling vereist dat een onderneming een bepaald deel van haar nettowinst over het jaar uitbetaalt aan werknemers die tijdens het hele jaar in dienst zijn. Als er geen werknemers zijn die de onderneming tijdens het jaar verlaten, bedragen de totale winstuitkeringen over het jaar 3 % van de nettowinst. De onderneming schat dat het personeelsverloop de betalingen zal reduceren tot 2,5 % van de nettowinst.

De onderneming neemt een verplichting en een last op van 2,5 % van de nettowinst.

19. Het is mogelijk dat een onderneming geen in rechte afdwingbare verplichting heeft om een bonus uit te betalen. In sommige ondernemingen is het betalen van bonussen niettemin een gangbare praktijk. In dergelijke gevallen heeft de onderneming een feitelijke verplichting omdat ze geen realistisch alternatief heeft dan de bonus te betalen. De waardering van de feitelijke verplichting weerspiegelt de mogelijkheid dat sommige werknemers de onderneming kunnen verlaten zonder dat ze een bonus ontvangen.
20. Een onderneming kan uitsluitend een betrouwbare schatting maken van haar in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting uit hoofde van een winstdelings- of bonusregeling als en slechts als:
- (a) de formele voorwaarden van de regeling een formule bevatten om het bedrag van de vergoeding te bepalen;
 - (b) de onderneming de te betalen bedragen bepaalt vóór de jaarrekening wordt goedgekeurd voor uitgifte; of
 - (c) het bedrag van de feitelijke verplichting van de onderneming duidelijk blijkt uit in het verleden bestendig toegepaste gedragslijnen.
21. Een verplichting uit hoofde van winstdelings- en bonusregelingen is het gevolg van het dienstverband van de werknemer, en niet van een transactie met de eigenaars van de onderneming. Daarom neemt een onderneming de kosten van winstdelings- en bonusregelingen niet op als een uitkering van nettowinst, maar als een last.
22. Als winst- en bonusuitkeringen niet volledig betaalbaar zijn binnen twaalf maanden na het einde van de periode waarin de werknemers de gerelateerde prestaties verrichten, zijn deze betalingen andere langetermijnpersoneelsbeloningen (zie alinea's 126 tot en met 131). Als winst- en bonusuitkeringen voldoen aan de definitie van beloningen in de vorm van eigen-vermogensinstrumenten, worden ze door een onderneming verwerkt volgens alinea's 144 tot en met 152.

Informatieverschaffing

23. Ofschoon deze standaard niet vereist dat specifieke informatie wordt verschaft in verband met kortetermijnpersoneelsbeloningen, is dergelijke informatie mogelijk wel vereist door andere International Accounting Standards. Daar waar dat bijvoorbeeld vereist is ingevolge IAS 24, Informatieverschaffing over verbonden partijen, verstrekt een onderneming informatie over personeelsbeloningen voor managers op sleutelposities. IAS 1, Presentatie van de jaarrekening, vereist dat een onderneming informatie verstrekt over personeelskosten.

VERGOEDINGEN NA UITDIENSTTREDING: ONDERSCHIED TUSSEN TOEGEZEGDE-BIJDRAGENREGELINGEN EN TOEGEZEGD-PENSIOENREGELINGEN

24. Vergoedingen na uitdiensttreding omvatten bijvoorbeeld:
- (a) pensioenrechten; en
 - (b) andere vergoedingen na uitdiensttreding, zoals levensverzekeringen en medische zorgverlening na uitdiensttreding.

Overeenkomsten waarbij een onderneming vergoedingen na uitdiensttreding uitkeert zijn regelingen inzake vergoedingen na uitdiensttreding. Een onderneming past deze standaard toe op alle dergelijke regelingen, ongeacht of een aparte entiteit is opgericht voor de ontvangst van de bijdragen en de uitbetaling van de vergoedingen.

25. Regelingen inzake vergoedingen na uitdiensttreding worden ingedeeld als toegezegde-bijdragenregelingen dan wel toegezegd-pensioenregelingen, afhankelijk van de economische realiteit van de regeling zoals blijkt uit de algemene voorwaarden. Volgens toegezegde-bijdragenregelingen:
- (a) is de in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting van de onderneming beperkt tot het bedrag dat zij vrijwillig bijdraagt aan het fonds. Het bedrag van de vergoedingen na uitdiensttreding dat door de werknemer wordt ontvangen, wordt dus bepaald door het bedrag van de bijdragen die de onderneming (en misschien de werknemer) betaalt aan een regeling inzake vergoedingen na uitdiensttreding, samen met het beleggingsrendement dat resulteert uit de bijdragen; en
 - (b) bijgevolg vallen het actuariële risico (dat de vergoeding minder bedraagt dan verwacht) en het beleggingsrisico (dat de belegde activa onvoldoende zullen zijn om de verwachte vergoedingen te betalen) ten laste van de werknemer.
26. Voorbeelden van gevallen waarin de verplichting van een onderneming niet beperkt is tot het bedrag dat zij vrijwillig bijdraagt aan het fonds, zijn gevallen waarin de onderneming een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting heeft door:
- (a) een vergoedingsformule van de regeling die niet alleen is gebonden aan het bedrag van de bijdragen;
 - (b) een garantie, hetzij indirect via een regeling, ofwel direct, van een bepaald rendement op de bijdragen; of
 - (c) dergelijke informele bestendig toegepaste gedragslijnen die aanleiding geven tot een feitelijke verplichting. Een feitelijke verplichting kan bijvoorbeeld ontstaan als een onderneming in het verleden vaak vergoedingen voor voormalige werknemers heeft verhoogd om gelijke tred te houden met de inflatie, zelfs al heeft de onderneming hiertoe geen in rechte afdwingbare verplichting.
27. Volgens toegezegd-pensioenregelingen:
- (a) bestaat de verplichting van de onderneming erin de overeengekomen vergoedingen te verschaffen aan huidige en voormalige werknemers; en
 - (b) vallen het actuariële risico (dat de vergoedingen meer zullen kosten dan verwacht) en het beleggingsrisico in wezen ten laste van de onderneming. Als de actuariële of beleggingservaringen slechter zijn dan verwacht, kan de verplichting van de onderneming worden verhoogd.
28. In alinea's 29 tot en met 42 hieronder wordt het onderscheid uitgelegd tussen toegezegde-bijdragenregelingen en toegezegd-pensioenregelingen, in de context van collectieve regelingen van meer werkgevers, wettelijke pensioenen en verzekerde vergoedingen.

Collectieve regelingen van meer werkgevers

29. ***Een onderneming dient een collectieve regeling van meer werkgevers in te delen als een toegezegde-bijdragenregeling of als een toegezegd-pensioenregeling op basis van de voorwaarden van de regeling (met inbegrip van enige feitelijke verplichting die voorrang heeft op de formele voorwaarden). Indien een collectieve regeling van meer werkgevers een toegezegd-pensioenregeling is, dient een onderneming:***
- (a) ***haar evenredige deel van de brutoverplichting uit hoofde van de toegezegd-pensioenregeling, fondsbeleggingen en kosten die aan de regeling zijn verbonden op dezelfde manier te verwerken als voor andere toegezegd-pensioenregelingen; en***
 - (b) ***de informatie te presenteren die vereist is ingevolge alinea 120.***

IAS 19

30. **Indien er onvoldoende informatie beschikbaar is om de verwerkingsmethoden voor toegezegd-pensioenregelingen te hanteren voor een collectieve regeling van meer werkgevers die een toegezegd-pensioenregeling is, dient een onderneming:**
- (a) **de regeling administratief te verwerken volgens alinea's 44 tot en met 46, alsof het een toegezegd-bijdragenregeling betreft;**
 - (b) **de volgende informatie te vermelden:**
 - (i) **het feit dat de regeling een toegezegd-pensioenregeling is; en**
 - (ii) **de reden waarom onvoldoende informatie beschikbaar is om de regeling administratief te verwerken als een toegezegd-pensioenregeling; en**
 - (c) **in zoverre een surplus of een tekort in de regeling een invloed kan hebben op het bedrag van toekomstige bijdragen, eveneens de volgende informatie te verschaffen:**
 - (i) **alle beschikbare informatie over dat surplus of tekort;**
 - (ii) **de grondslag die werd gehanteerd om dat surplus of tekort te bepalen; en**
 - (iii) **de eventuele implicaties voor de onderneming.**
31. Een voorbeeld van een collectieve toegezegd-pensioenregeling van meer werkgevers is een regeling waarbij:
- (a) de regeling is gefinancierd op een „pay-as-you-go”-basis zodat: het niveau van de bijdragen zo is bepaald dat ze naar verwachting voldoende zullen zijn om de vergoedingen die in dezelfde periode verschuldigd zijn te betalen; en toekomstige vergoedingen die tijdens de lopende periode zijn verdiend worden betaald uit toekomstige bijdragen; en
 - (b) de vergoedingen van de werknemers worden bepaald door de duur van hun dienstverband en de deelnemende ondernemingen niet over een realistische mogelijkheid beschikken om zich terug te trekken uit de regeling zonder een bijdrage te betalen voor de vergoedingen die door werknemers zijn verdiend tot de dag van de terugtrekking. Een dergelijke regeling creëert een actuair risico voor de onderneming: als de uiteindelijke kosten van de vergoedingen die reeds zijn verdiend op de balansdatum hoger liggen dan verwacht, zal de onderneming ofwel haar bijdragen moeten verhogen, ofwel haar werknemers moeten overtuigen om een verlaging van de vergoeding te accepteren. Bijgevolg is een dergelijke regeling een toegezegd-pensioenregeling.
32. Indien voldoende informatie beschikbaar is over een collectieve regeling van meer werknemers die een toegezegd-pensioenregeling is, dient een onderneming haar evenredige deel van de brutoverplichting uit hoofde van de toegezegd-pensioenregeling, fondsbeleggingen en kosten van de vergoedingen na uitdiensttreding die met de regeling zijn verbonden op dezelfde manier administratief te verwerken als voor andere toegezegd-pensioenregelingen. In sommige gevallen zal een onderneming echter niet in staat zijn om haar aandeel van de onderliggende financiële positie en financiële prestaties van de regeling op voldoende betrouwbare wijze voor verslaggevingsdoeleinden te bepalen. Dit kan het geval zijn indien:
- (a) de onderneming geen toegang heeft tot informatie over de regeling die voldoet aan de vereisten van deze standaard; of
 - (b) de regeling de deelnemende ondernemingen blootstelt aan actuair risico's die verband houden met de huidige en voormalige werknemers van andere ondernemingen, met als resultaat dat er geen consistente en betrouwbare basis is om de verplichting, fondsbeleggingen en kosten toe te rekenen aan de ondernemingen die deelnemen aan het plan.
- In deze gevallen verwerkt een onderneming de regeling alsof het een toegezegde-bijdragenregeling betreft en verschaft het de aanvullende informatie die vereist is krachtens alinea 30.
33. Collectieve regelingen van meer werkgevers verschillen van regelingen binnen een groep. Een regeling binnen een groep is louter een samenvoeging van regelingen van werkgevers die zijn samengevoegd om deelnemende werkgevers de mogelijkheid te bieden hun activa voor beleggingsdoeleinden samen te voegen en de kosten voor beleggingsbeheer en het beheer van de regeling te reduceren, maar de claims van verschillende werkgevers worden alleen ten gunste van hun eigen werknemers aangewend. Voor regelingen binnen een groep doen zich geen specifieke verslaggevingsproblemen voor, omdat op eenvoudige wijze informatie beschikbaar is om ze op dezelfde manier te verwerken als andere werkgeversregelingen en omdat dergelijke regelingen de deelnemende ondernemingen niet blootstellen aan de actuair risico's die verband houden met de huidige en voormalige werknemers van andere ondernemingen. Volgens de definities in deze standaard is een onderneming verplicht om een regeling binnen een groep in te delen als een toegezegde-bijdragenregeling of een toegezegd-pensioenregeling in overeenstemming met de voorwaarden van de regeling (met inbegrip van eventuele feitelijke verplichtingen die voorrang hebben op de formele voorwaarden van de regeling).

IAS 19

34. Toegezegd-pensioenregelingen die de activa samenvoegen die door verschillende ondernemingen waarover gezamenlijk de zeggenschap wordt uitgeoefend, worden bijgedragen, bijvoorbeeld een moedermaatschappij en haar dochterondernemingen, zijn geen collectieve regelingen van meer werkgevers. Een onderneming dient dergelijke regelingen dus te behandelen als toegezegd-pensioenregelingen.
35. IAS 37, Voorzieningen, voorwaardelijke verplichtingen en voorwaardelijke activa, vereist dat een onderneming bepaalde voorwaardelijke verplichtingen opneemt, of informatie daaromtrent verstrekt. In de context van een collectieve regeling van meer werkgevers kan een voorwaardelijke verplichting bijvoorbeeld ontstaan uit:
- (a) actuariële verliezen die verband houden met andere deelnemende ondernemingen omdat elke onderneming die deelneemt aan een collectieve regeling van meer werkgevers ook deelt in de actuariële risico's van elke andere deelnemende onderneming; of
 - (b) enige verantwoordelijkheid uit hoofde van de voorwaarden van een regeling om eventuele tekortkomingen van de regeling te financieren als andere ondernemingen hun deelneming stopzetten.

Wettelijke pensioenregelingen

36. Een onderneming dient een wettelijke pensioenregeling op dezelfde manier administratief te verwerken als een collectieve pensioenregeling van meer werkgevers (zie alinea's 29 en 30).
37. Wettelijke pensioenregelingen worden uitgevaardigd door de wetgevende instanties en zijn van toepassing op alle ondernemingen (of alle ondernemingen in een bepaalde categorie, een bepaalde sector bijvoorbeeld) en worden uitgevoerd door de nationale of plaatselijke overheid of een andere entiteit (bijvoorbeeld een autonome instantie die specifiek voor dit doel is opgericht), waarover de verslaggevende onderneming geen zeggenschap heeft of invloed op kan uitoefenen. Sommige regelingen die door een onderneming worden ingevoerd, bieden zowel de verplichte vergoedingen — ter vervanging van de vergoedingen die anderszins zouden zijn gedekt door een wettelijke pensioenregeling — en aanvullende vrijwillige vergoedingen. Dergelijke regelingen zijn geen wettelijke pensioenregelingen.
38. Wettelijke pensioenregelingen worden volgens hun aard aangemerkt als toegezegd-pensioenregelingen of toegezegde-bijdragenregelingen op basis van de verplichting die de onderneming heeft uit hoofde van de regeling. Veel wettelijke pensioenregelingen zijn gebaseerd op een „pay-as-you-go”-basis: het niveau van de bijdragen zo is bepaald dat ze naar verwachting voldoende zullen zijn om de vereiste vergoedingen die in dezelfde periode verschuldigd zijn te betalen; toekomstige vergoedingen die tijdens de lopende periode zijn verdiend worden betaald uit toekomstige bijdragen. In de meeste wettelijke pensioenregelingen heeft de onderneming echter geen in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting om deze toekomstige vergoedingen te betalen: haar enige verplichting bestaat erin de bijdragen te betalen wanneer deze verschuldigd zijn en indien de onderneming deelnemers aan de wettelijke pensioenregeling niet langer tewerkstelt, heeft zij geen verplichting om de vergoedingen te betalen die door haar eigen werknemers in voorgaande jaren zijn verdiend. Om deze reden zijn wettelijke pensioenregelingen gewoonlijk toegezegde-bijdragenregelingen. In de zeldzame gevallen waarin een wettelijke pensioenregeling toch een toegezegd-pensioenregeling is, past een onderneming de verwerkingswijze toe die is voorgeschreven in alinea's 29 en 30.

Verzekerde vergoedingen

39. ***Een onderneming kan verzekeringspremies betalen om een regeling inzake vergoedingen na uitdiensttreding te financieren. De onderneming dient een dergelijke regeling te behandelen als een toegezegde-bijdragenregeling, tenzij de onderneming (hetzij direct, hetzij indirect via de regeling) een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting heeft om hetzij:***
- (a) ***de personeelsbeloningen direct te betalen wanneer zij verschuldigd zijn; of***
 - (b) ***extra bedragen te betalen als de verzekeraar niet alle toekomstige personeelsbeloningen betaalt die verband houden met door werknemers verrichte prestaties in de lopende periode en in voorgaande perioden.***

Indien voor de onderneming sprake is van een dergelijke in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting, dient de onderneming de regeling te behandelen als een toegezegd-pensioenregeling.

40. De vergoedingen die door een verzekeringscontract zijn verzekerd hoeven geen directe of automatische band te hebben met de verplichting van de onderneming voor personeelsbeloningen. Voor regelingen inzake vergoedingen na uitdiensttreding waaraan verzekeringscontracten zijn verbonden, moet inzake administratieve verwerking en financiering hetzelfde onderscheid worden gemaakt als voor andere gefinancierde regelingen.

IAS 19

41. Als een onderneming een verplichting uit hoofde van vergoedingen na uitdiensttreding financiert door bijdragen te storten in een verzekeringscontract op grond waarvan de onderneming (hetzij direct, indirect via de regeling, via het mechanisme voor de bepaling van toekomstige premies of in de hoedanigheid van verbonden partij van de verzekeraar) een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting behoudt, leidt de betaling van de premies niet tot een toegezegde-bijdragenregeling. Hieruit volgt dat de onderneming:
- (a) een in aanmerking komend verzekeringscontract administratief verwerkt als een fondsbelegging (zie alinea 7); en
 - (b) andere verzekeringscontracten opneemt als restitutierechten (als de contracten voldoen aan de criteria vermeld in alinea 104A).
42. Als een verzekeringscontract is afgesloten op naam van een bepaalde deelnemer of groep van deelnemers aan de regeling en de onderneming geen in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting heeft om eventuele verliezen op het contract te dekken, heeft de onderneming geen verplichting om vergoedingen aan de werknemers te betalen en ligt de verantwoordelijkheid voor de betaling van de vergoedingen uitsluitend bij de verzekeraar. De betaling van vaste premies uit hoofde van dergelijke contracten is in wezen de afwikkeling van de verplichting uit hoofde van personeelsbeloningen, en niet zozeer een belegging om aan de verplichting te voldoen. Bijgevolg beschikt de onderneming niet langer over een actief of een verplichting. Derhalve behandelt een onderneming dergelijke betalingen als bijdragen in een toegezegde-bijdragenregeling.

VERGOEDINGEN NA UITDIENSTTREDING: TOEGEZEGDE-BIJDRAGENREGELINGEN

43. De administratieve verwerking van toegezegde-bijdragenregelingen verloopt gewoonlijk ongecompliceerd, omdat de verplichting van de verslaggevende onderneming voor elke periode wordt bepaald door de bedragen die voor die periode moeten worden bijgedragen. Bijgevolg zijn geen actuariële veronderstellingen vereist om de verplichting of de last te waarderen en is er geen mogelijkheid van actuariële winst of verlies. Bovendien worden de verplichtingen gewaardeerd op niet-gedisconteerde basis, tenzij ze niet volledig betaalbaar zijn binnen twaalf maanden na het einde van de periode waarin de werknemers de gerelateerde prestaties verrichtten.

Opname en waardering

44. ***Als een werknemer tijdens een verslagperiode prestaties heeft verricht voor een onderneming, dient de onderneming de bijdrage op te nemen die in ruil voor die prestaties aan een toegezegde-bijdragenregeling is verschuldigd:***
- (a) ***als een verplichting (te betalen kosten), na aftrek van alle reeds betaalde bijdragen. Als de reeds betaalde bijdrage hoger is dan de verschuldigde bijdrage voor prestaties vóór de balansdatum, dient een onderneming het surplus op te nemen als een actief (vooruitbetaalde kosten) in zoverre de vooruitbetaling bijvoorbeeld zal leiden tot een verlaging van toekomstige betalingen of een terugbetaling in contanten; en***
 - (b) ***als een last, tenzij een andere International Accounting Standard voorschrijft of toestaat dat de bijdragen in de kostprijs van een actief mogen worden opgenomen (zie bijvoorbeeld IAS 2, Voorraden, en IAS 16, Materiële vaste activa).***
45. ***Ingeval bijdragen aan een toegezegde-bijdragenregeling niet volledig betaalbaar zijn binnen twaalf maanden na het einde van de periode waarin de werknemers de gerelateerde prestaties verrichtten, dienen ze te worden gediscoteerd op basis van de disconteringsvoet vermeld in alinea 78.***

Informatieverschaffing

46. ***Een onderneming dient het bedrag te vermelden dat voor toegezegde-bijdragenregelingen als een last werd opgenomen.***
47. Waar vereist door IAS 24, Informatieverschaffing over verbonden partijen, verstrekt een onderneming informatie over bijdragen aan toegezegde-bijdragenregelingen voor managers op sleutelposities.

VERGOEDINGEN NA UITDIENSTTREDING: TOEGEZEGD-PENSIOENREGELINGEN

48. De administratieve verwerking van toegezegd-pensioenregelingen is complex aangezien er actuariële veronderstellingen zijn vereist om de verplichting en de last te waarderen en omdat er een mogelijkheid bestaat van actuariële winsten en verliezen. Bovendien worden de verplichtingen gewaardeerd op een gediscoteerde basis, omdat het mogelijk is dat ze pas vele jaren nadat de werknemers de gerelateerde prestaties verrichtten worden afgewikkeld.

Opname en waardering

49. Toegezegd-pensioenregelingen kunnen niet-gefinancierd, volledig gefinancierd of gedeeltelijk gefinancierd zijn door bijdragen van een onderneming, en soms van haar werknemers, in een entiteit (of fonds) die geen juridische banden heeft met de verslaggevende onderneming en waaruit de personeelsbeloningen worden betaald. De betaling van gefinancierde vergoedingen op het moment dat ze verschuldigd zijn, is niet alleen afhankelijk van de financiële positie en de beleggingsprestaties van het fonds, maar ook van het vermogen van een onderneming (en haar bereidheid) om eventuele tekortkomingen in de activa van het fonds te compenseren. Bijgevolg onderschrijft de onderneming in wezen de actuariële en beleggingsrisico's die aan de regeling zijn verbonden. Bijgevolg is de last die voor een toegezegd-pensioenregeling wordt opgenomen niet noodzakelijk gelijk aan het bedrag van de bijdrage die voor de periode verschuldigd is.
50. Bij de administratieve verwerking van toegezegd-pensioenregelingen dient een onderneming de volgende stappen in beschouwing te nemen:
- (a) met behulp van actuariële technieken een betrouwbare schatting maken van het bedrag van de beloning die de werknemers hebben verdiend in ruil voor de door hen verrichte prestaties in de lopende periode en in voorgaande perioden. Hierdoor is een onderneming verplicht om het bedrag van de beloning te bepalen dat is toe te rekenen aan de lopende periode en aan voorgaande perioden (zie alinea's 67 tot en met 71) en om schattingen te maken (actuariële veronderstellingen) over demografische variabelen (zoals personeelsverloop en levensverwachting) en financiële variabelen (zoals toekomstige loonsverhogingen en toename van de medische kosten) die een invloed zullen hebben op de kostprijs van de beloning (zie alinea's 72 tot en met 91);
 - (b) deze beloning disconteren met behulp van de „projected unit credit”-methode om de contante waarde van de brutoverplichting uit hoofde van de toegezegd-pensioenregeling te bepalen, alsmede de aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten (zie alinea's 64 tot en met 66);
 - (c) de bepaling van de reële waarde van eventuele fondsbeleggingen (zie alinea's 102 tot en met 104);
 - (d) het totaalbedrag van actuariële winsten en verliezen bepalen, alsmede het bedrag van de actuariële winsten en verliezen dat moet worden opgenomen (zie alinea's 92 tot en met 95);
 - (e) indien een regeling is ingevoerd of gewijzigd, de bepaling van de resulterende pensioenkosten van verstreken diensttijd (zie alinea's 96 tot en met 101); en
 - (f) indien een regeling aanzienlijk is ingeperkt of gewijzigd, de bepaling van de resulterende winst of het resulterende verlies (zie alinea's 109 tot en met 115).

Indien een onderneming meer dan één toegezegd-pensioenregeling heeft, past de onderneming deze procedures afzonderlijk toe op elke materiële regeling.

51. In sommige gevallen kunnen schattingen, gemiddelden en verkorte berekeningen een betrouwbare benadering vormen van de gedetailleerde berekeningen die in deze standaard worden geïllustreerd.

Administratieve verwerking van de feitelijke verplichting

52. ***Een onderneming dient niet alleen haar in rechte afdwingbare verplichting uit hoofde van de formele voorwaarden van een toegezegd-pensioenregeling op te nemen, maar ook alle feitelijke verplichtingen die voortvloeien uit de informele bestendig toegepaste gedragslijnen van de onderneming. Informele bestendig toegepaste gedragslijnen geven aanleiding tot een feitelijke verplichting als de onderneming geen realistisch alternatief heeft dan de betaling van de personeelsbeloningen. Een voorbeeld van een feitelijke verplichting is wanneer een verandering in de informele bestendig toegepaste gedragslijnen van de onderneming onaanvaardbare schade zou berokkenen aan de relatie met haar werknemers.***
53. De formele voorwaarden van een toegezegd-pensioenregeling kunnen een onderneming toestaan haar verplichting uit hoofde van de regeling te beëindigen. Niettemin is het voor een onderneming gewoonlijk moeilijk om een regeling te annuleren als ze haar werknemers wenst te houden. Bijgevolg, als er geen aanwijzingen zijn die het tegendeel aantonen, wordt er bij de administratieve verwerking van vergoedingen na uitdiensttreding van uitgegaan dat een onderneming die heden dergelijke vergoedingen belooft, dat zal blijven doen gedurende de resterende diensttijd van de werknemers.

Balans

54. ***Het bedrag dat wordt opgenomen als een nettoverplichting uit hoofde van een toegezegd-pensioenregeling dient het nettototaal te zijn van de volgende bedragen:***
- (a) ***de contante waarde van de brutoverplichting uit hoofde van toegezegd-pensioenregelingen op de balansdatum (zie alinea 64);***

IAS 19

- (b) *vermeerderd met enige actuariële winsten (verminderd met enige actuariële verliezen) die niet zijn opgenomen wegens de behandeling die in alinea's 92 tot en met 93 wordt uiteengezet;*
 - (c) *verminderd met enige nog niet opgenomen pensioenkosten van verstreken diensttijd (zie alinea 96);*
 - (d) *verminderd met de reële waarde op de balansdatum van eventuele fondsbeleggingen waaruit de verplichtingen direct moeten worden afgewikkeld (zie alinea's 102 tot en met 104).*
55. De contante waarde van de brutoverplichting uit hoofde van de toegezegd-pensioenregeling is de brutoverplichting vóór aftrek van de reële waarde van de fondsbeleggingen.
56. ***Een onderneming dient de contante waarde van brutoverplichtingen uit hoofde van toegezegd-pensioenregelingen en de reële waarde van fondsbeleggingen met voldoende regelmaat te bepalen opdat de bedragen die in de jaarrekening worden opgenomen niet materieel verschillen van de bedragen die op de balansdatum zouden worden bepaald.***
57. Deze standaard moedigt aan, doch schrijft niet voor dat ondernemingen een erkende actuaris betrekken bij de waardering van alle materiële verplichtingen uit hoofde van vergoedingen na uitdiensttreding. Om praktische redenen kan een onderneming een erkende actuaris verzoeken om een gedetailleerde waardering uit te werken van de verplichting vóór de balansdatum. Niettemin worden de resultaten van die waardering geactualiseerd op basis van materiële transacties en andere materiële veranderingen in de omstandigheden (waaronder wijzigingen in marktprijzen en rentevoeten) tot de balansdatum.
58. ***Het bedrag dat volgens alinea 54 wordt bepaald, kan negatief zijn (een actief). Een onderneming dient het resulterende actief te waarderen tegen de laagste waarde van:***
- (a) ***het bedrag bepaald uit hoofde van alinea 54; en***
 - (b) ***het totaal van:***
 - (i) ***niet-opgenomen cumulatieve actuariële nettoverliezen en pensioenkosten van verstreken diensttijd (zie alinea's 92, 93 en 96); en***
 - (ii) ***de contante waarde van economische voordelen die beschikbaar zijn in de vorm van terugbetalingen uit de regeling of verlagingen van toekomstige bijdragen aan de regeling. De contante waarde van deze economische voordelen dient te worden bepaald door gebruik te maken van de disconteringsvoet zoals bepaald in alinea 78.***
- 58A. ***De toepassing van alinea 58 mag er niet toe leiden dat een winst uitsluitend wordt opgenomen als resultaat van een actuariel verlies of van pensioenkosten van verstreken diensttijd in de lopende periode, of dat een verlies uitsluitend wordt opgenomen als resultaat van een actuariële winst in de lopende periode. Op grond van alinea 54 dient een onderneming derhalve de volgende posten onmiddellijk op te nemen, in zoverre zij ontstaan wanneer het actief uit hoofde van de toegezegd-pensioenregeling wordt bepaald in overeenstemming met alinea 58(b):***
- (a) ***actuariële nettoverliezen van de lopende periode en pensioenkosten van verstreken diensttijd van de lopende periode, in zoverre zij hoger zijn dan enige verlaging van de contante waarde van de economische voordelen beschreven in alinea 58(b)(ii). Als de contante waarde van de economische voordelen niet is gewijzigd of gestegen, dienen de volledige actuariële nettoverliezen van de lopende periode en de pensioenkosten van verstreken diensttijd van de lopende periode onmiddellijk te worden opgenomen op grond van alinea 54;***
 - (b) ***actuariële nettowinsten van de lopende periode na aftrek van pensioenkosten van verstreken diensttijd van de lopende periode, in zoverre zij hoger zijn dan enige stijging van de contante waarde van de economische voordelen beschreven in alinea 58(b)(ii). Als de contante waarde van de economische voordelen niet is gewijzigd of gestegen, dienen de volledige actuariële nettowinsten van de lopende periode na aftrek van de pensioenkosten van verstreken diensttijd van de lopende periode onmiddellijk te worden opgenomen op grond van alinea 54.***
- 58B. Alinea 58A is alleen van toepassing op een onderneming indien zij aan het begin of einde van de verslagperiode beschikt over een surplus ⁽¹⁾ in een toegezegd-pensioenregeling en zij, op basis van de huidige voorwaarden van de regeling, dat surplus niet volledig kan recupereren via terugbetalingen of verlaagde toekomstige bijdragen. In dergelijke gevallen zullen de pensioenkosten van verstreken diensttijd en de actuariële verliezen die in de periode ontstaan, en waarvan de opname op grond van alinea 54 is uitgesteld, leiden tot een toename van het bedrag vermeld in alinea 58(b)(i). Indien die toename niet wordt gecompenseerd

⁽¹⁾ Een surplus ontstaat wanneer de reële waarde van de fondsbeleggingen hoger is dan de contante waarde van de brutoverplichting uit hoofde van de toegezegd-pensioenregeling.

door eenzelfde afname van de contante waarde van economische voordelen die op grond van alinea 58(b)(ii) in aanmerking komen voor opname, is er sprake van een toename van het nettototaal vermeld in alinea 58(b) en bijgevolg een opgenomen winst. De opname van een winst in deze omstandigheden is op grond van alinea 58A verboden. Het tegenovergestelde effect doet zich voor bij actuariële winsten die in de periode ontstaan en waarvan de opname op grond van alinea 54 wordt uitgesteld, in zoverre de actuariële winsten leiden tot een vermindering van de cumulatieve niet-opgenomen actuariële verliezen. De opname van een verlies in deze omstandigheden is op grond van alinea 58A verboden. In bijlage C worden voorbeelden gegeven van de toepassing van deze alinea.

59. Een actief kan ontstaan als een toegezegd-pensioenregeling overgefinancierd is of in bepaalde gevallen waarin actuariële winsten worden opgenomen. In dergelijke gevallen neemt een onderneming een actief op omdat:
- (a) de onderneming de zeggenschap heeft over een middel, wat wijst op haar vermogen om het surplus te gebruiken om toekomstige voordelen te genereren;
 - (b) die zeggenschap een resultaat is van gebeurtenissen in het verleden (bijdragen betaald door de onderneming en prestaties verricht door de werknemer); en
 - (c) toekomstige economische voordelen beschikbaar zijn voor de onderneming in de vorm van een verlaging van de toekomstige bijdragen of een terugbetaling in contanten, hetzij direct aan de onderneming, ofwel indirect aan een andere regeling die met een tekort heeft te kampen.
60. De limiet in alinea 58(b) heeft geen voorrang op de uitgestelde opname van bepaalde actuariële verliezen (zie alinea's 92 en 93) en bepaalde pensioenkosten van verstreken dienstdtijd (zie alinea 96) anders dan degene die zijn beschreven in alinea 58A. De limiet heeft echter wel voorrang ten opzichte van de overgangsoptie in alinea 155(b). Ingevolge alinea 120(c)(vi) is een onderneming vereist om de bedragen te vermelden die wegens de limiet in alinea 58(b) niet als een actief zijn opgenomen.

Voorbeeld ter illustratie van alinea 60

Een toegezegd-pensioenregeling heeft de volgende kenmerken:

Contante waarde van de verplichting	1,1
Reële waarde van fondsbeleggingen	<u>(1 190)</u>
	(90)
Niet-opgenomen actuariële verliezen	(110)
Niet-opgenomen pensioenkosten van verstreken dienstdtijd	(70)
Niet-opgenomen verhoging van de verplichting bij eerste toepassing van de standaard uit hoofde van alinea 155(b)	<u>(50)</u>
Negatief bedrag bepaald uit hoofde van alinea 54	<u>(320)</u>
Contante waarde van beschikbare toekomstige terugbetalingen en verminderingen van toekomstige bijdragen	<u>90</u>
De limiet uit hoofde van alinea 58(b) wordt als volgt berekend:	
Niet-opgenomen actuariële verliezen	110
Niet-opgenomen pensioenkosten van verstreken dienstdtijd	70
Contante waarde van beschikbare toekomstige terugbetalingen en verminderingen van toekomstige bijdragen	<u>90</u>
Limiet	<u>270</u>

270 is minder dan 320. De onderneming neemt dus een actief op van 270 en vermeldt dat de limiet de boekwaarde van het actief met 50 heeft verlaagd (zie alinea 120(c)(vi)).

IAS 19

Winst- en verliesrekening

61. *Een onderneming dient het nettototaal van de volgende bedragen op te nemen als last of (afhankelijk van de limiet in alinea 58(b)) als bate, tenzij een andere International Accounting Standard toestaat of voorschrijft dat ze in de kostprijs van een actief mogen worden opgenomen:*
- (a) *aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten (zie alinea's 63 tot en met 91);*
 - (b) *rentekosten (zie alinea 82);*
 - (c) *het verwachte rendement op eventuele fondsbeleggingen (zie alinea's 105 tot en met 107) en op enige restitutierechten (alinea 104A);*
 - (d) *actuariële winsten en verliezen, in zoverre ze volgens alinea's 92 en 93 zijn opgenomen;*
 - (e) *pensioenkosten van verstreken diensttijd, in zoverre alinea 96 vereist dat een onderneming ze opneemt; en*
 - (f) *de gevolgen van belangrijke inperkingen of afwikkelingen (zie alinea's 109 en 110).*
62. Andere International Accounting Standards schrijven voor dat bepaalde kosten van personeelsbeloningen worden opgenomen in de kosten van activa zoals voorraden of materiële vaste activa (zie IAS 2, Voorraden, en IAS 16, Materiële vaste activa). Vergoedingen na uitdiensttreding die zijn opgenomen in de kostprijs van dergelijke activa omvatten het geëigende aandeel van de componenten die zijn opgesomd in alinea 61.

Opname en waardering: contante waarde van brutoverplichtingen uit hoofde van toegezegd-pensioenregelingen en aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten

63. De uiteindelijke kostprijs van een toegezegd-pensioenregeling kan door vele variabelen worden beïnvloed, zoals eindsalaris, personeelsverloop en levensverwachting, tendensen in de kostprijs van medische zorgverlening en, voor een gefinancierde regeling, de beleggingsopbrengsten op de fondsbeleggingen. De uiteindelijke kostprijs van de regeling is onzeker, en het is waarschijnlijk dat deze onzekerheid gedurende een lange periode zal blijven bestaan. Teneinde de contante waarde van de brutoverplichtingen uit hoofde van vergoedingen na uitdiensttreding en de gerelateerde aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten te waarderen, is het noodzakelijk om:
- (a) een actuariële waarderingsmethode toe te passen (zie alinea's 64 tot en met 66);
 - (b) vergoedingen toe te rekenen aan dienstperioden (zie alinea's 67 tot en met 71); en
 - (c) actuariële veronderstellingen te maken (zie alinea's 72 tot en met 91);

Actuariële waarderingsmethode

64. *Een onderneming dient de „projected unit credit”-methode te hanteren om de contante waarde van haar brutoverplichtingen uit hoofde van toegezegd-pensioenregelingen te bepalen alsmede de gerelateerde aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten en, indien van toepassing, de pensioenkosten van verstreken diensttijd.*
65. Volgens de „projected unit credit”-methode (soms ook gekend als de methode waarbij beloningen worden toegerekend naar rato van de verrichte prestaties of als de vergoeding/dienstjaren-methode) geeft elke periode in dienst aanleiding tot een aanvullende eenheid van recht op vergoeding (zie alinea's 67 tot en met 71) en wordt elke eenheid afzonderlijk gewaardeerd om de financiële verplichting op te bouwen (zie alinea's 72 tot en met 91).
66. Een ondernemingdisconteert de volledige brutoverplichting uit hoofde van vergoedingen na uitdiensttreding, zelfs als een deel van de brutoverplichting binnen twaalf maanden na de balansdatum betaalbaar is.

Voorbeeld ter illustratie van alinea 65

Bij de beëindiging van het dienstverband is een vaste vergoeding verschuldigd, gelijk aan 1 % van het eindsalaris voor elk jaar in dienst. Het salaris in jaar 1 bedraagt 10 000 euro, en er wordt verwacht dat dit jaarlijks met 7 % (samengesteld) zal toenemen. De gehanteerde disconteringsvoet is 10 % per jaar. De volgende tabel geeft weer hoe de verplichting wordt opgebouwd voor een werknemer waarvan verwacht wordt dat hij de onderneming aan het einde van jaar 5 zal verlaten, ervan uitgaande dat er geen wijzigingen zijn in de actuariële veronderstellingen. Ter bevordering van de begrijpelijkheid wordt in dit voorbeeld geen rekening gehouden met de aanvullende correctie die nodig is om de waarschijnlijkheid te weerspiegelen dat de werknemer de onderneming op een vroegere of latere datum kan verlaten.

Jaar	1	2	3	4	5
Vergoeding toegerekend aan:					
— voorgaande jaren	0	131	262	393	524
— het lopende jaar (1 % van het eindsalaris)	<u>131</u>	<u>131</u>	<u>131</u>	<u>131</u>	<u>131</u>
— lopende jaar en voorgaande jaren	<u>131</u>	<u>262</u>	<u>393</u>	<u>524</u>	<u>655</u>
Verplichting aan het begin van het jaar	—	89	196	324	476
Rente van 10 %	—	9	20	33	48
Aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten	<u>89</u>	<u>98</u>	<u>108</u>	<u>119</u>	<u>131</u>
Verplichting aan het einde van het jaar	<u>89</u>	<u>196</u>	<u>324</u>	<u>476</u>	<u>655</u>

Opmerking: 1. De verplichting aan het begin van het jaar is de contante waarde van de vergoeding die aan voorgaande jaren is toegerekend.
 2. De aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten verwijzen naar de contante waarde van de vergoedingen die aan het lopende jaar zijn toegerekend.
 3. De verplichting aan het einde van het jaar is de contante waarde van de vergoedingen die aan het lopende jaar en aan de voorgaande jaren wordt toegerekend.

De toerekening van vergoedingen aan dienstperioden

67. ***Bij de bepaling van de contante waarde van haar brutoverplichtingen uit hoofde van toegezegd-pensioenregelingen en de gerelateerde aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten, alsmede, indien van toepassing, de pensioenkosten van verstreken diensttijd, dient een onderneming de vergoedingsformule van de regeling te hanteren voor de toerekening van de vergoedingen aan dienstperioden. Als het dienstverband van een werknemer in latere jaren echter zal leiden tot materieel hogere vergoedingen dan in eerdere jaren, dient een onderneming de vergoedingen lineair toe te rekenen vanaf:***
- (a) ***de datum waarop het dienstverband van de werknemer voor het eerst resulteert in vergoedingen uit hoofde van de regeling, ongeacht of de beloningen voorwaardelijk zijn en afhankelijk van het voortduren van het dienstverband; tot***
- (b) ***de datum waarop het verdere dienstverband van de werknemer niet langer zal leiden tot materieel hogere vergoedingen uit hoofde van de regeling, tenzij ze het resultaat zijn van verdere loonsverhogingen.***
68. De „projected unit credit”-methode vereist dat een ondernemingvergoedingen toerekent aan de lopende periode (om de aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten te bepalen) en aan de lopende periode en de voorgaande perioden (om de contante waarde te bepalen van de brutoverplichtingen uit hoofde van toegezegd-pensioenregelingen). Een onderneming rekent beloningen toe aan perioden waarin de verplichting om vergoedingen na uitdiensttreding te betalen ontstaat. Die verplichting ontstaat wanneer werknemers prestaties verrichten in ruil voor vergoedingen na uitdiensttreding die de onderneming in toekomstige verslagperioden verwacht te betalen. Actuariële technieken maken het een onderneming mogelijk om die verplichting op voldoende betrouwbare wijze te waarderen om de opname van een verplichting te rechtvaardigen.

IAS 19

Voorbeelden ter illustratie van alinea 68

1. Een toegezegd-pensioenregeling verschaft een vaste vergoeding van 100 euro voor elk jaar in dienst, betaalbaar bij het pensioen.

Aan elk jaar wordt een vergoeding van 100 euro toegerekend. De aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten verwijzen naar de contante waarde van 100 euro. De contante waarde van de brutoverplichting uit hoofde van de toegezegd-pensioenregeling is de contante waarde van 100 euro, vermenigvuldigd met het aantal jaren dienst tot op de balansdatum.

Als de vergoeding onmiddellijk betaalbaar is op het moment dat de werknemer de onderneming verlaat, weerspiegelen de aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten en de contante waarde van de brutoverplichting uit hoofde van de toegezegd-pensioenregeling de datum waarop verwacht wordt dat de werknemer de onderneming verlaat. Wegens het gevolg van de discontering, liggen deze bedragen lager dan de bedragen die zouden zijn bepaald als de werknemer de onderneming op de balansdatum verliet.

2. Een regeling verschaft een maandelijks pensioen van 0,2 % van het eindsalaris voor elk jaar in dienst. Het pensioen is verschuldigd vanaf de leeftijd van 65 jaar.

Aan elk dienstjaar wordt een vergoeding toegerekend die op de verwachte pensioendatum gelijk is aan de contante waarde van een maandelijks pensioen van 0,2 % van het geschatte eindsalaris, en die verschuldigd is vanaf de verwachte pensioendatum tot de verwachte overlijdensdatum. De aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten vertegenwoordigen de contante waarde van die vergoeding. De contante waarde van de brutoverplichting uit hoofde van de toegezegd-pensioenregeling is de contante waarde van maandelijkse pensioenbetalingen van 0,2 % van het eindsalaris, vermenigvuldigd met het aantal dienstjaren tot op de balansdatum. De aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten en de contante waarde van de brutoverplichting uit hoofde van de toegezegd-pensioenregeling worden gediscoteerd, omdat de pensioenbetalingen aanvangen op de leeftijd van 65 jaar.

69. Het dienstverband van werknemers geeft aanleiding tot een verplichting uit hoofde van een toegezegd-pensioenregeling, zelfs indien de vergoedingen afhankelijk zijn van het voortduren van het dienstverband (met andere woorden: ze zijn niet onvoorwaardelijk toegezegd). Het dienstverband van een werknemer vóór de datum waarop de beloningen onvoorwaardelijk worden toegezegd, geeft aanleiding tot een feitelijke verplichting, omdat op elke volgende balansdatum het aantal dienstjaren waarin een werknemer prestaties zal moeten verrichten alvorens hij recht krijgt op de vergoeding, vermindert. Bij de waardering van haar brutoverplichting uit hoofde van toegezegd-pensioenregelingen, dient een onderneming rekening te houden met het feit dat sommige werknemers bepaalde vereisten inzake de onvoorwaardelijke toezegging van de vergoedingen waarschijnlijk niet zullen vervullen. Evenzo, ofschoon bepaalde vergoedingen na uitdiensttreding, zoals vergoedingen voor medische zorgverlening na uitdiensttreding, slechts verschuldigd zijn als een specifieke gebeurtenis plaatsvindt op het moment dat de werknemer niet langer in dienst is, wordt een verplichting gecreëerd op het moment dat de werknemer prestaties verricht die hem recht geven op de vergoeding als de specifieke gebeurtenis plaatsvindt. De waarschijnlijkheid dat de specifieke gebeurtenis plaatsvindt, heeft een invloed op de waardering van de verplichting, maar bepaalt niet of de verplichting al dan niet bestaat.

Voorbeelden ter illustratie van alinea 69

1. Een regeling betaalt een vergoeding van 100 euro voor elk dienstjaar. De vergoedingen worden na tien jaar dienst onvoorwaardelijk toegezegd.

Aan elk jaar wordt een vergoeding van 100 euro toegerekend. In elk van de eerste tien jaren weerspiegelen de aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten en de contante waarde van de verplichting de waarschijnlijkheid dat de werknemer mogelijk geen tien dienstjaren voltooit.

2. Een regeling betaalt een vergoeding van 100 euro voor elk dienstjaar, met uitzondering van dienstjaren vóór de leeftijd van 25 werd bereikt. De vergoeding wordt onmiddellijk onvoorwaardelijk toegezegd.

Er wordt geen beloning toegerekend aan dienstjaren vóór de werknemer de leeftijd van 25 heeft bereikt, omdat verrichte prestaties vóór die datum niet leiden tot beloningen (voorwaardelijk of onvoorwaardelijk). Aan elk daaropvolgend jaar wordt een vergoeding van 100 euro toegerekend.

70. De verplichting neemt toe tot de datum waarop het verdere dienstverband van de werknemer niet meer zal leiden tot verdere materiële vergoedingen. Bijgevolg worden alle beloningen toegerekend aan perioden die op of vóór die datum eindigen. De vergoeding wordt toegerekend aan de afzonderlijke verslagperioden volgens de vergoedingsformule van de regeling. Als het dienstverband van een werknemer in latere jaren echter zal leiden tot materieel hogere vergoedingen dan in eerdere jaren, dient een onderneming de vergoedingen lineair toe te rekenen tot de datum waarop het verdere dienstverband van de werknemer niet langer zal leiden tot verdere materiële vergoedingen. De reden hiervoor is dat het dienstverband van de werknemer over de hele periode uiteindelijk zal leiden tot een vergoeding op dat hogere niveau.

Voorbeelden ter illustratie van alinea 70

1. Een regeling betaalt een vaste vergoeding van 1 000 euro, die na tien dienstjaren onvoorwaardelijk wordt toegezegd. De regeling betaalt geen verdere vergoeding voor prestaties die daarna worden verricht.

Aan elk van de eerste tien jaren wordt een vergoeding van 100 euro (1 000 gedeeld door tien) toegerekend. De aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten in elk van de eerste tien jaren weerspiegelen de waarschijnlijkheid dat de werknemer de tien dienstjaren mogelijk niet voltooit. Aan volgende jaren wordt geen vergoeding toegerekend.

2. Een regeling betaalt een vaste pensioenuitkering van 2 000 euro aan alle werknemers die op de leeftijd van 55 na twintig dienstjaren nog steeds in dienst zijn, of die op de leeftijd van 65 nog steeds in dienst zijn, ongeacht de duur van hun dienstverband.

Voor werknemers die vóór de leeftijd van 35 in de onderneming worden tewerkgesteld, leidt hun dienstverband voor het eerst tot vergoedingen uit hoofde van de regeling op de leeftijd van 35 (een werknemer zou het bedrijf op 30-jarige leeftijd kunnen verlaten en op de leeftijd van 33 jaar weer in dienst treden, zonder dat dit gevolgen heeft voor het bedrag van de vergoedingen of het moment waarop deze worden betaald). Deze vergoedingen zijn afhankelijk van hun verdere dienstverband. Ook zal het dienstverband na de leeftijd van 55 niet leiden tot verdere materiële vergoedingen. Voor deze werknemers rekent de onderneming een vergoeding toe van 100 euro (2 000 gedeeld door 20) aan elk jaar vanaf de leeftijd van 35 tot de leeftijd van 55.

Voor werknemers die tussen de leeftijd van 35 en 45 in de onderneming worden tewerkgesteld, zal hun dienstverband na twintig jaar niet leiden tot verdere materiële vergoedingen. Voor deze werknemers rekent de onderneming een vergoeding toe van 100 euro (2 000 gedeeld door 20) aan elk van de eerste twintig jaren.

Voor een werknemer die op de leeftijd van 55 jaar in de onderneming wordt tewerkgesteld, zal zijn dienstverband na tien jaar niet leiden tot verdere materiële vergoedingen. Voor deze werknemer rekent de onderneming een vergoeding toe van 200 euro (2 000 gedeeld door 10) voor elk van de eerste tien jaren.

Voor alle werknemers weerspiegelen de aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten en de contante waarde van de verplichting de waarschijnlijkheid dat werknemers de vereiste dienstperiode mogelijk niet voltooiën.

3. Een regeling die voorziet in de vergoeding van medische kosten na uitdiensttreding betaalt 40 % terug van de medische kosten die een werknemer na zijn uitdiensttreding maakt als de werknemer de onderneming na meer dan tien en minder dan twintig jaar dienstverband verlaat, en 50 % van deze kosten als de werknemer de onderneming na twintig dienstjaren of later verlaat.

Op grond van de vergoedingsformule van de regeling, rekent de onderneming 4 % van de contante waarde van de verwachte medische kosten (40 % gedeeld door tien) toe aan elk van de eerste tien jaren en 1 % (10 % gedeeld door tien) aan elk van de volgende tien jaren. De aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten voor elk jaar weerspiegelen de waarschijnlijkheid dat de werknemer de vereiste dienstperiode mogelijk niet voltooit om recht te krijgen op (een deel van) de vergoeding. Voor werknemers van wie verwacht wordt dat ze de onderneming binnen tien jaar zullen verlaten, wordt geen vergoeding toegerekend.

4. Een regeling die voorziet in de vergoeding van medische kosten na uitdiensttreding betaalt 10 % terug van de medische kosten die een werknemer na zijn uitdiensttreding maakt als de werknemer de onderneming na meer dan tien en minder dan twintig jaar dienstverband verlaat, en 50 % van deze kosten als de werknemer de onderneming na twintig dienstjaren of later verlaat.

Dienst in latere jaren zal leiden tot een materieel hoger niveau van vergoedingen dan in eerdere jaren. Voor werknemers van wie verwacht wordt dat ze de onderneming na twintig jaar of later zullen verlaten, rekent de onderneming de vergoeding bijgevolg lineair toe volgens alinea 68. Het dienstverband na twintig jaar zal niet leiden tot verdere materiële vergoedingen. Bijgevolg is de vergoeding die aan elk van de eerste twintig jaren wordt toegerekend 2,5 % van de contante waarde van de verwachte medische kosten (50 % gedeeld door twintig).

IAS 19

Voor werknemers van wie verwacht wordt dat ze de onderneming na tien en vóór twintig jaar zullen verlaten, bedraagt de vergoeding die aan elk van de eerste tien jaren wordt toegerekend 1 % van de contante waarde van de verwachte medische kosten. Voor deze werknemers wordt geen vergoeding toegerekend voor het dienstverband tussen het einde van het tiende jaar en de geschatte vertrekdatum.

Voor werknemers van wie verwacht wordt dat ze de onderneming binnen tien jaar zullen verlaten, wordt geen vergoeding toegerekend.

71. Indien het bedrag van een vergoeding een constant evenredig deel is van het eindsalaris voor elk dienstjaar, zullen toekomstige loonsverhogingen een invloed hebben op het bedrag dat vereist is om de verplichting af te wikkelen die bestaat voor het dienstverband vóór de balansdatum, maar resulteren ze niet in een additionele verplichting. Bijgevolg:
- (a) geven loonsverhogingen ten behoeve van alinea 67(b) geen aanleiding tot verdere vergoedingen, zelfs al is het bedrag van de vergoedingen afhankelijk van het eindsalaris; en
 - (b) is het bedrag van de vergoeding die aan elke periode wordt toegerekend een constant evenredig deel van het salaris waaraan de vergoeding is verbonden.

Voorbeeld ter illustratie van alinea 71

Werknemers hebben recht op een vergoeding van 3 % van hun eindsalaris voor elk dienstjaar vóór de leeftijd van 55.

Aan elk jaar tot op de leeftijd van 55 wordt een vergoeding toegerekend van 3 % van het geraamde eindsalaris. Dit is de datum waarop het verdere dienstverband van de werknemer niet langer zal leiden tot verdere materiële vergoedingen uit hoofde van de regeling. Aan dienstjaren na die leeftijd wordt geen vergoeding toegerekend.

Actuariële veronderstellingen

72. **Actuariële veronderstellingen dienen onbevooroordeeld en onderling verenigbaar te zijn.**
73. Actuariële veronderstellingen zijn de beste schattingen van een onderneming van de variabelen die de uiteindelijke kostprijs zullen bepalen voor de uitkering van vergoedingen na uitdiensttreding. Actuariële veronderstellingen omvatten:
- (a) demografische veronderstellingen over de toekomstige kenmerken van huidige en voormalige werknemers (en hun personen ten laste) die in aanmerking komen voor beloningen. Demografische veronderstellingen behandelen:
 - (i) de levensverwachting, zowel tijdens als na het dienstverband;
 - (ii) personeelsverloop, percentages van werknemers die arbeidsongeschikt worden of die vervroegd met pensioen gaan;
 - (iii) het deel van deelnemers aan de regeling die personen ten laste hebben die voor vergoedingen in aanmerking komen; en
 - (iv) percentages van claims uit hoofde van regelingen die voorzien in de vergoeding van medische kosten; en
 - (b) financiële veronderstellingen in verband met:
 - (i) de disconteringsvoet (zie alinea's 78 tot en met 82);
 - (ii) het niveau van toekomstige salarissen en vergoedingen (zie alinea's 83 tot en met 87);
 - (iii) in geval van vergoedingen voor medische kosten, toekomstige medische kosten, met inbegrip van — waar dat materieel is — de kostprijs voor het beheer van de claims en de uitkering van de vergoedingen (zie alinea's 88 tot en met 91); en
 - (iv) het verwachte rendement van fondsbeleggingen (zie alinea's 105 tot en met 107);
74. Actuariële veronderstellingen zijn onbevooroordeeld als ze noch onvoorzichtig zijn, noch overmatig conservatief.

75. Actuariële veronderstellingen zijn onderling verenigbaar als zij het economische verband weerspiegelen tussen factoren als inflatie, percentages van loonsverhoging, het rendement op fondsbeleggingen en disconteringsvoeten. Alle veronderstellingen die afhankelijk zijn van een bepaald inflatieniveau (zoals veronderstellingen over rentevoeten en verhogingen van loon en vergoedingen) in een gegeven periode in de toekomst, veronderstellen bijvoorbeeld hetzelfde inflatieniveau in die periode.
76. Een onderneming bepaalt de disconteringsvoet en andere financiële veronderstellingen op nominale waarden (boekwaarden), tenzij reële schattingen (aangepast om rekening te houden met de inflatie) betrouwbaarder zijn, bijvoorbeeld in een economie met hyperinflatie (zie IAS 29, Financiële verslaggeving in economieën met hyperinflatie), of indien de vergoeding aan een index is gekoppeld en er een diepe markt bestaat voor obligaties die aan een index zijn gekoppeld in dezelfde valuta en met dezelfde looptijd.
77. ***Financiële veronderstellingen dienen gebaseerd te zijn op de marktverwachtingen per balansdatum voor de periode waarover de verplichtingen moeten worden afgewikkeld.***

Actuariële veronderstellingen: disconteringsvoet

78. ***De disconteringsvoet die gebruikt wordt voor de discontering van brutoverplichtingen uit hoofde van vergoedingen na uitdiensttreding (zowel gefinancierd als niet-gefinancierd) dient te worden gebaseerd op het markttrendement van hoogwaardige ondernemingsobligaties op de balansdatum. In landen waar er geen diepe markt voor dergelijke obligaties bestaat, dient het markttrendement (op de balansdatum) van overheidsobligaties als basis te worden gebruikt. De valuta en de looptijd van de ondernemingsobligaties of overheidsobligaties dienen consistent te zijn met de valuta en de geschatte looptijd van de brutoverplichtingen uit hoofde van vergoedingen na uitdiensttreding.***
79. Eén actuariële veronderstelling die een materieel effect heeft is de disconteringsvoet. De disconteringsvoet weerspiegelt de tijdwaarde van geld, maar niet het actuariële of beleggingsrisico. Bovendien weerspiegelt de disconteringsvoet niet het ondernemingsspecifieke kredietrisico dat gedragen wordt door de crediteuren van de onderneming, noch het risico dat ervaringen in de toekomst kunnen verschillen van de actuariële veronderstellingen.
80. De disconteringsvoet weerspiegelt het geschatte moment waarop de vergoedingen zullen worden betaald. In de praktijk bereikt een onderneming dit vaak door één enkele gewogen gemiddelde disconteringsvoet toe te passen die de geschatte timing en het geschatte bedrag van de betalingen weerspiegelt, alsmede de valuta waarin de vergoedingen dienen te worden betaald.
81. In sommige gevallen is het mogelijk dat er geen diepe markt is voor obligaties met een voldoende lange looptijd die overeenstemt met de geschatte looptijd van alle betalingen van vergoedingen. In dergelijke gevallen hanteert een onderneming de huidige markttarieven met de gepaste looptijd om betalingen op kortere termijn te disconteren, en schat ze de disconteringsvoet voor langere looptijden door de huidige markttarieven over de rendementscurve te extrapoleren. Het is onwaarschijnlijk dat de totale contante waarde van een brutoverplichting uit hoofde van een toegezegd-pensioenregeling bijzonder gevoelig zal zijn voor de disconteringsvoet die wordt toegepast op het deel van de vergoedingen dat verschuldigd is na het verstrijken van de looptijd van de beschikbare ondernemings- of overheidsobligaties.
82. Rentekosten worden berekend door de disconteringsvoet zoals die aan het begin van de periode is bepaald te vermenigvuldigen met de contante waarde van de brutoverplichting uit hoofde van de toegezegd-pensioenregeling over de periode, rekening houdend met eventuele materiële wijzigingen in de verplichting. De contante waarde van de verplichting zal verschillen van de verplichting die is opgenomen in de balans, omdat de verplichting pas wordt opgenomen na aftrek van de reële waarde van eventuele fondsbeleggingen en omdat bepaalde actuariële winsten en verliezen, evenals bepaalde pensioenkosten van verstreken diensttijd, niet onmiddellijk worden opgenomen. (In bijlage A wordt onder meer de berekening van rentekosten geïllustreerd.)

Actuariële veronderstellingen: salarissen, beloningen en medische kosten

83. ***Brutoverplichtingen uit hoofde van vergoedingen na uitdiensttreding dienen te worden gewaardeerd op een basis die rekening houdt met de volgende elementen:***
 - (a) ***geschatte toekomstige loonsverhogingen;***
 - (b) ***de vergoedingen die op de balansdatum zijn vastgelegd in de voorwaarden van de regeling (of die resulteren uit feitelijke verplichtingen die voorrang hebben op deze voorwaarden); en***

IAS 19

- (c) *geschatte toekomstige wijzigingen in het niveau van wettelijke beloningen die een invloed hebben op de vergoedingen die ingevolge een toegezegd-pensioenregeling zijn verschuldigd, doch uitsluitend als en slechts als ofwel:*
- (i) *deze wijzigingen van kracht werden vóór de balansdatum; ofwel*
 - (ii) *feiten uit het verleden of andere betrouwbare indicaties aangeven dat deze wettelijke beloningen op voorspelbare wijze zullen veranderen, bijvoorbeeld in lijn met toekomstige veranderingen in de algemene prijsniveaus of algemene loonniveaus.*
84. Schattingen van toekomstige loonsverhogingen houden rekening met inflatie, anciënniteit, promotie en andere relevante factoren zoals vraag en aanbod binnen de arbeidsmarkt.
85. Als een onderneming ingevolge de formele voorwaarden van een regeling (of ingevolge een feitelijke verplichting die voorrang heeft op deze voorwaarden) vereist is om de beloning in toekomstige perioden te wijzigen, wordt bij de waardering van de verplichting rekening gehouden met deze wijzigingen. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn als:
- (a) de onderneming in het verleden vaak beloningen heeft verhoogd, bijvoorbeeld om de gevolgen van inflatie te temperen, en er geen aanwijzing bestaat dat deze handelswijze in de toekomst zal veranderen; of
 - (b) actuariële winsten al in de jaarrekening zijn opgenomen en de onderneming verplicht is, hetzij door de formele voorwaarden van een regeling (of een feitelijke verplichting die voorrang heeft op deze voorwaarden) ofwel door de wetgeving, om eventuele surplussen in de regeling aan te wenden voor de vergoeding van deelnemers aan de regeling (zie alinea 98(c)).
86. Actuariële veronderstellingen houden geen rekening met toekomstige wijzigingen van vergoedingen op de balansdatum die niet in de formele bepalingen van de regeling zijn vastgesteld (of resulteren uit een feitelijke verplichting). Dergelijke wijzigingen zullen resulteren in:
- (a) pensioenkosten van verstreken diensttijd, in zoverre zij beloningen voor prestaties vóór de wijziging veranderen; en
 - (b) aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten voor perioden na de wijziging, in zoverre zij beloningen voor prestaties na de wijziging veranderen.
87. Sommige vergoedingen na uitdiensttreding zijn gekoppeld aan variabelen zoals het niveau van de wettelijke pensioenrechten of door de staat vergoede medische kosten. De waardering van dergelijke vergoedingen houdt rekening met de verwachte wijzigingen in dergelijke variabelen op basis van feiten uit het verleden en andere betrouwbare indicaties.
88. ***Veronderstellingen over medische kosten dienen rekening te houden met geschatte toekomstige wijzigingen in de kostprijs van medische diensten, resulterend uit zowel inflatie als uit specifieke wijzigingen in de kostprijs voor medische zorgen.***
89. De waardering van vergoedingen van medische kosten na uitdiensttreding vereist veronderstellingen over het bedrag en de frequentie van toekomstige claims en de kostprijs om deze claims te betalen. Een onderneming schat de toekomstige medische kosten op basis van historische gegevens uit de eigen ervaring van de onderneming, waar nodig aangevuld met historische gegevens van andere ondernemingen, verzekeringsondernemingen, medische zorgverleners of andere bronnen. Schattingen van toekomstige medische kosten houden rekening met de gevolgen van de technologische vooruitgang, wijzigingen in het gebruik of de verschaffing van medische zorgverlening en wijzigingen in de gezondheidstoestand van deelnemers aan de regeling.
90. Het niveau en de frequentie van claims zijn in het bijzonder gevoelig voor de leeftijd, de gezondheidstoestand en het geslacht van de werknemers (en hun personen ten laste), en kunnen gevoelig zijn voor andere factoren zoals geografische locatie. Daarom worden historische gegevens aangepast in zoverre de demografische mix van de populatie verschilt van de populatie die gebruikt wordt als basis voor de historische gegevens. Ze worden eveneens aangepast als er betrouwbare aanwijzingen bestaan dat tendensen uit het verleden zich niet zullen voortzetten.
91. Voor bepaalde regelingen die voorzien in de vergoeding van medische kosten na uitdiensttreding zijn werknemers vereist om bijdragen te leveren voor de medische kosten die door de regeling worden gedekt. Schattingen van toekomstige medische kosten houden rekening met dergelijke bijdragen, op basis van de

bepalingen van de regeling op de balansdatum (of op basis van een feitelijke verplichting die voorrang heeft op deze voorwaarden). Veranderingen in deze werknemersbijdragen resulteren in pensioenkosten van verstreken diensttijd of, in voorkomend geval, belangrijke inperkingen. De kostprijs om aan deze claims te kunnen voldoen kan worden verlaagd door vergoedingen van de staat of van andere medische zorgverleners (zie alinea's 83(c) en 87).

Actuariële winsten en verliezen

92. ***Bij de waardering van haar nettoverplichting uit hoofde van toegezegd-pensioenregelingen volgens alinea 54, dient een onderneming, afhankelijk van alinea 58A, een deel (zoals bepaald in alinea 93) van haar actuariële winsten en verliezen op te nemen als baten of lasten als de netto opgebouwde niet-opgenomen actuariële winsten en verliezen aan het einde van de vorige verslagperiode hoger liggen dan het grootste bedrag van:***

- (a) ***10 % van de contante waarde van de brutoverplichting uit hoofde van de toegezegd-pensioenregeling op die datum (vóór aftrek van fondsbeleggingen); en***
- (b) ***10 % van de reële waarde van de fondsbeleggingen op die datum.***

Deze limieten dienen voor elke toegezegd-pensioenregeling afzonderlijk te worden berekend en toegepast.

93. ***Het gedeelte van actuariële winsten en verliezen dat voor elke toegezegd-pensioenregeling moet worden opgenomen is het positieve saldo bepaald volgens alinea 92, gedeeld door de verwachte gemiddelde resterende dienstperiode van de werknemers die deelnemen aan die regeling. Het is ondernemingen echter toegestaan om een andere systematische methode te hanteren die leidt tot een snellere opname van actuariële winsten en verliezen, op voorwaarde dat dezelfde basis wordt toegepast op zowel winsten als verliezen, en dat de basis consistent wordt toegepast op elke periode. Een onderneming kan dergelijke systematische methoden toepassen op actuariële winsten en verliezen, zelfs indien zij binnen de limieten vallen die in alinea 92 zijn bepaald.***

94. Actuariële winsten en verliezen kunnen het gevolg zijn van stijgingen of dalingen van de contante waarde van een brutoverplichting uit hoofde van toegezegd-pensioenregelingen of de reële waarde van eventuele gerelateerde fondsbeleggingen. Oorzaken van actuariële winsten en verliezen omvatten bijvoorbeeld:

- (a) onverwacht hoge of lage cijfers van personeelsverloop, van werknemers die vervroegd met pensioen gaan of komen te overlijden of van stijgingen in lonen, beloningen (als de formele of feitelijke voorwaarden van een regeling voorzien in een aanpassing van de vergoedingen aan de inflatie) of medische kosten;
- (b) de gevolgen van gewijzigde schattingen van cijfers van personeelsverloop, werknemers die vervroegd met pensioen gaan of komen te overlijden of van stijgingen in lonen, beloningen (als de formele of feitelijke voorwaarden van een regeling voorzien in een aanpassing van de vergoedingen aan de inflatie) of medische kosten;
- (c) het gevolg van wijzigingen in de disconteringsvoet; en
- (d) verschillen tussen het effectieve rendement op fondsbeleggingen en het verwachte rendement op fondsbeleggingen (zie alinea's 105 tot en met 107).

95. Op lange termijn kunnen actuariële winsten en verliezen elkaar compenseren. Daarom worden schattingen van verplichtingen uit hoofde van vergoedingen na uitdiensttreding het beste beschouwd als een bandbreedte (of „corridor”) rondom de beste schatting. Een onderneming mag, doch is niet verplicht om actuariële winsten en verliezen binnen die bandbreedte op te nemen. Deze standaard schrijft voor dat een onderneming minimaal een bepaald deel van de actuariële winsten en verliezen dient op te nemen die buiten de bandbreedte van plus of minus 10 % vallen. (In bijlage A wordt onder meer de verwerking van actuariële winsten en verliezen geïllustreerd.) De standaard staat eveneens toe dat systematische methoden voor snellere opname worden gehanteerd, op voorwaarde dat deze methoden voldoen aan de voorwaarden van alinea 93. Dergelijke toegestane methoden omvatten bijvoorbeeld de onmiddellijke opname van alle actuariële winsten en verliezen, zowel binnen als buiten de bandbreedte. In alinea 155(b)(iii) wordt uitgelegd waarom bij de administratieve verwerking van volgtijdelijke actuariële winsten rekening moet worden gehouden met eventuele niet-opgenomen gedeelten van de overgangsverplichting.

IAS 19

Pensioenkosten van verstreken diensttijd

96. *Bij de waardering van haar nettoverplichting uit hoofde van toegezegd-pensioenregelingen volgens alinea 54, dient een onderneming, afhankelijk van alinea 58A, pensioenkosten van verstreken diensttijd lineair als last op te nemen over de gemiddelde periode tot de vergoedingen onvoorwaardelijk zijn toegezegd. In zoverre de vergoedingen onmiddellijk onvoorwaardelijk zijn toegezegd na de introductie van of wijzigingen in een toegezegd-pensioenregeling, dient een onderneming pensioenkosten van verstreken diensttijd onmiddellijk op te nemen.*
97. Pensioenkosten van verstreken diensttijd ontstaan wanneer een onderneming een toegezegd-pensioenregeling introduceert of veranderingen aanbrengt aan de vergoedingen die uit hoofde van een bestaande toegezegd-pensioenregeling verschuldigd zijn. Dergelijke wijzigingen worden aangebracht in ruil voor prestaties van werknemers over de periode tot de desbetreffende vergoedingen onvoorwaardelijk worden toegezegd. Bijgevolg worden pensioenkosten van verstreken diensttijd over die periode opgenomen, ongeacht of de kosten betrekking hebben op prestaties van werknemers in voorgaande perioden. Pensioenkosten van verstreken diensttijd worden gewaardeerd als de wijziging in de verplichting die uit de aanpassing voortvloeit (zie alinea 64).

Voorbeeld ter illustratie van alinea 97

Een onderneming heeft een pensioenregeling die voor elk dienstjaar een pensioen uitkeert van 2 % van het eindsalaris. De vergoedingen worden na vijf jaar dienst onvoorwaardelijk toegezegd. Op 1 januari 20X5 verhoogt de onderneming het pensioen tot 2,5 % van het eindsalaris voor elk dienstjaar vanaf 1 januari 20X1. Op de datum van de verhoging is de contante waarde van de aanvullende vergoedingen voor het dienstverband tussen 1 januari 20X1 en 1 januari 20X5 als volgt:

Werknemers die op 1/1/X5 meer dan vijf jaar in dienst zijn	150
Werknemers die op 1/1/X5 minder dan vijf jaar in dienst zijn (gemiddelde periode tot de vergoeding onvoorwaardelijk is toegezegd: drie jaar)	<u>120</u>
	<u>270</u>

De onderneming neemt onmiddellijk 150 euro op, omdat deze vergoedingen reeds onvoorwaardelijk zijn toegezegd. De onderneming neemt 120 euro lineair op over drie jaar vanaf 1 januari 20X5.

98. Pensioenkosten van verstreken diensttijd omvatten niet:
- (a) het gevolg van verschillen tussen de eigenlijke en voorheen veronderstelde loonsverhogingen op de verplichting om vergoedingen te betalen voor verrichte prestaties in voorgaande jaren (er zijn geen pensioenkosten van verstreken diensttijd omdat vooraf geschatte salarissen door actuariële veronderstellingen zijn toegestaan);
 - (b) onder- en overschattingen van vrijwillige pensioenverhogingen als een onderneming een feitelijke verplichting heeft om dergelijke verhogingen toe te kennen (er zijn geen pensioenkosten van verstreken diensttijd omdat dergelijke verhogingen door actuariële veronderstellingen zijn toegestaan);
 - (c) schattingen van verhogingen van vergoedingen die het resultaat zijn van actuariële winsten die al in de jaarrekening zijn opgenomen als de onderneming hetzij door de formele voorwaarden van een regeling (of een feitelijke verplichting die voorrang heeft op deze voorwaarden) of door de wetgeving verplicht is om surplussen in de regeling te gebruiken ten gunste van deelnemers aan de regeling, zelfs indien de verhoging van de vergoeding nog niet formeel is toegekend (de resulterende toename van de verplichting is een actuariel verlies en leidt niet tot pensioenkosten van verstreken diensttijd, zie alinea 85(b));
 - (d) de toename van onvoorwaardelijk toegezegde vergoedingen als werknemers, bij ontstentenis van nieuwe of verhoogde vergoedingen, voldoen aan de voorwaarden voor onvoorwaardelijke toezegging (er zijn geen pensioenkosten van verstreken diensttijd omdat de geschatte kosten van de vergoedingen werden opgenomen als aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten op het moment dat de prestaties werden verricht); en

- (e) het gevolg van wijzigingen aan de regeling die vergoedingen voor toekomstige prestaties verlagen (een belangrijke inperking).
99. Een onderneming stelt een schema op voor de afschrijving van pensioenkosten van verstreken diensttijd op het moment dat de vergoedingen worden geïntroduceerd of gewijzigd. Het zou praktisch niet haalbaar zijn om de gedetailleerde administratie bij te houden die nodig is om volgtijdelijke wijzigingen in het afschrijvingsschema te identificeren en te implementeren. Daarenboven zal het gevolg waarschijnlijk slechts materieel zijn als er sprake is van een belangrijke inperking of afwijking. Bijgevolg past een onderneming het afschrijvingsschema voor pensioenkosten van verstreken diensttijd slechts aan als er sprake is van een belangrijke inperking of afwijking.
100. Als een onderneming vergoedingen die uit hoofde van een bestaande toegezegd-pensioenregeling verschuldigd zijn verlaagt, wordt de resulterende daling van de nettoverplichting uit hoofde van toegezegd-pensioenregelingen opgenomen als (negatieve) pensioenkosten van verstreken diensttijd over de gemiddelde periode tot het verlaagde gedeelte van de vergoedingen onvoorwaardelijk wordt toegezegd.
101. Als een onderneming bepaalde vergoedingen verlaagt die uit hoofde van een bestaande toegezegd-pensioenregeling zijn verschuldigd, en tegelijkertijd andere vergoedingen die uit hoofde van de regeling aan dezelfde werknemers zijn verschuldigd, verhoogt, behandelt de onderneming de wijziging als een enkele nettowijziging.

Opname en waardering: fondsbeleggingen

Reële waarde van fondsbeleggingen

102. De reële waarde van fondsbeleggingen wordt in mindering gebracht van het bedrag dat op grond van alinea 54 in de balans moet worden opgenomen. Als er geen marktprijs beschikbaar is, wordt de reële waarde van fondsbeleggingen geschat; bijvoorbeeld, door de discontering van verwachte toekomstige kasstromen met een disconteringsvoet die zowel rekening houdt met het risico dat aan de fondsbeleggingen is verbonden als met de vervaldatum of de verwachte vervreemdingsdatum van die beleggingen (of, als ze geen vervaldatum hebben, de verwachte periode tot de afwikkeling van de gerelateerde verplichting).
103. Fondsbeleggingen omvatten geen niet-betaalde bijdragen die de verslaggevende onderneming aan het fonds is verschuldigd, noch enige niet-overdraagbare financiële instrumenten die door de onderneming zijn uitgegeven en die door het fonds worden gehouden. Fondsbeleggingen worden verlaagd door verplichtingen van het fonds die geen verband houden met personeelsbeloningen, handelsschulden en overige te betalen posten en verplichtingen die resulteren uit afgeleide financiële instrumenten.
104. Indien fondsbeleggingen daarvoor in aanmerking komende verzekeringscontracten omvatten die qua bedrag en looptijd exact overeenstemmen met het bedrag en de looptijd van sommige of alle vergoedingen die uit hoofde van de regeling zijn verschuldigd, wordt de reële waarde van deze verzekeringscontracten geacht de reële waarde te weerspiegelen van de gerelateerde verplichtingen, zoals beschreven in alinea 54 (behoudens enige vereiste vermindering als de bedragen die uit hoofde van de verzekeringscontracten opeisbaar zijn niet volledig kunnen worden geïnd).

Restituties

- 104A. **Als en slechts als het vrijwel zeker is dat een andere partij een deel van of de totale uitgaven die vereist zijn om een brutoverplichting uit hoofde van een toegezegd-pensioenregeling af te wikkelen, zal restitueren, dient een onderneming haar restitutierecht op te nemen als een afzonderlijke actiefpost. De onderneming dient het actief te waarderen op de reële waarde. In alle andere opzichten dient een onderneming dat actief op dezelfde wijze te behandelen als fondsbeleggingen. In de winst- en verliesrekening mag de last die betrekking heeft op een toegezegd-pensioenregeling worden gepresenteerd zonder het bedrag dat voor een restitutie werd opgenomen.**
- 104B. Soms kan een onderneming van een andere partij, zoals een verzekeringsonderneming, verwachten dat deze een deel van de uitgaven of de totale uitgaven betaalt die vereist zijn om een brutoverplichting uit hoofde van een toegezegd-pensioenregeling af te wikkelen. In aanmerking komende verzekeringscontracten, zoals gedefinieerd in alinea 7, zijn fondsbeleggingen. Een onderneming verwerkt in aanmerking komende verzekeringscontracten administratief op dezelfde manier als alle andere fondsbeleggingen en alinea 104A is niet van toepassing (zie alinea's 39 tot en met 42 en alinea 104).

IAS 19

- 104C. Als een verzekeringscontract niet onder de definitie van een in aanmerking komend verzekeringscontract valt, is dit verzekeringscontract geen fondsbelegging. Dergelijke gevallen worden beschreven in alinea 104A: de onderneming neemt haar restitutierecht uit hoofde van het verzekeringscontract op als een afzonderlijke actiefpost, en niet zozeer als een vermindering in de bepaling van de nettoverplichting uit hoofde van een toegezegd-pensioenregeling die volgens alinea 54 is opgenomen; in alle andere opzichten behandelt de onderneming dat actief op dezelfde manier als fondsbeleggingen. In het bijzonder wordt de nettoverplichting uit hoofde van een toegezegd-pensioenregeling die volgens alinea 54 is opgenomen, verhoogd (verlaagd) in zoverre de netto opgebouwde actuariële winsten (verliezen) op de brutoverplichting uit hoofde van een toegezegd-pensioenregeling en op het gerelateerde restitutierecht niet worden opgenomen volgens alinea's 92 en 93. Alinea 120(c)(vii) schrijft voor dat de onderneming een korte beschrijving presenteert van het verband tussen het restitutierecht en de gerelateerde verplichting.

Voorbeeld ter illustratie van alinea's 104 A tot C

Contante waarde van de verplichting	1 241
Niet-opgenomen actuariële winsten	17
In de balans opgenomen verplichting	1 258
Rechten uit hoofde van verzekeringscontracten die exact overeenstemmen met het bedrag en de looptijd van bepaalde vergoedingen die uit hoofde van de regeling zijn verschuldigd. Deze vergoedingen hebben een contante waarde van 1 092 euro.	1 092
De niet-opgenomen actuariële winsten van 17 euro zijn de netto opgebouwde actuariële winsten op de verplichting en op de restitutierechten.	

- 104D. Indien het restitutierecht ontstaat uit hoofde van een verzekeringscontract dat qua bedrag en looptijd exact overeenstemt met het bedrag en de looptijd van sommige of alle vergoedingen die uit hoofde van een toegezegd-pensioenregeling zijn verschuldigd, wordt de reële waarde van het restitutierecht geacht de contante waarde te weerspiegelen van de gerelateerde verplichting, zoals beschreven in alinea 54 (behoudens enige vereiste vermindering als de terugbetaling niet volledig kan worden geïnd).

Rendement op fondsbeleggingen

105. Het verwachte rendement op fondsbeleggingen is één component van de last die in de winst- en verliesrekening wordt opgenomen. Het verschil tussen het verwachte rendement op fondsbeleggingen en het effectieve rendement op fondsbeleggingen is een actuariële winst of een actuariële verlies. Het wordt opgenomen in de actuariële winsten en verliezen op de brutoverplichting uit hoofde van een toegezegd-pensioenregeling bij de bepaling van het nettobedrag dat wordt vergeleken met de limieten van de 10 % bandbreedte die in alinea 92 wordt beschreven.
106. Het verwachte rendement op fondsbeleggingen is gebaseerd op de marktverwachtingen aan het begin van de periode, voor rendementen over de volledige looptijd van de gerelateerde verplichting. Het verwachte rendement op fondsbeleggingen houdt rekening met wijzigingen in de reële waarde van fondsbeleggingen die tijdens de periode worden gehouden, als gevolg van de effectieve bijdragen die aan het fonds worden afgedragen en de effectieve vergoedingen die uit het fonds worden betaald.
107. Bij de bepaling van het verwachte en het effectieve rendement op fondsbeleggingen, brengt een onderneming de verwachte beheerskosten in mindering, met uitzondering van de beheerskosten die zijn opgenomen in de actuariële veronderstellingen die gehanteerd zijn voor de waardering van de verplichting.

Voorbeeld ter illustratie van alinea 106

Op 1 januari 20X1 bedroeg de reële waarde van fondsbeleggingen 10 000 euro en bedroegen de netto opgebouwde niet-opgenomen actuariële winsten 760 euro. Op 30 juni 20X1 betaalde de regeling 1 900 euro en ontving ze bijdragen van 4 900 euro. Op 31 december 20X1 bedroeg de reële waarde van fondsbeleggingen 15 000 euro en de contante waarde van de brutoverplichting uit hoofde van toegezegd-pensioenregelingen 14 792 euro. Actuariële verliezen op de verplichting voor 20X1 bedroegen 60 euro.

IAS 19

Op 1 januari 20X1 maakte de verslaggevende onderneming de volgende schattingen op basis van de op die datum geldende marktprijzen:

	(%)
Rente en dividendinkomsten, na aftrek van door het fonds verschuldigde belastingen	9,25
Gerealiseerde en niet-gerealiseerde winsten op fondsbeleggingen (na belastingen)	2,00
Beheerskosten	<u>(1,00)</u>
Verwacht rendement	<u>10,25</u>
Voor 20X1 zijn het verwachte en het effectieve rendement op fondsbeleggingen als volgt:	
Rendement op 10 000 euro, 12 maanden gehouden tegen 10,25 %	1 025
Rendement op 3 000 euro, zes maanden gehouden tegen 5 % (gelijk aan 10,25 % per jaar, elke zes maanden samengesteld)	<u>150</u>
Verwachte rendement op fondsbeleggingen voor 20X1	<u>1 175</u>
Reële waarde van fondsbeleggingen per 31 december 20X1	15 000
Minus de reële waarde van fondsbeleggingen per 1 januari 20X1	(10 000)
Minus ontvangen bijdragen	(4 900)
Vermeerderd met de betaalde vergoedingen	<u>1 900</u>
Effectief rendement op fondsbeleggingen	<u>2 000</u>

Het verschil tussen het verwachte rendement op fondsbeleggingen (1 175 euro) en het effectieve rendement op fondsbeleggingen (2 000 euro) is een actuariële winst van 825 euro. Bijgevolg bedragen de netto opgebouwde niet-opgenomen actuariële winsten 1 525 euro (760 euro plus 825 euro min 60 euro). Ingevolge alinea 92 zijn de limieten van de bandbreedte vastgesteld op 1 500 euro (het grootste bedrag van: (i) 10 % van 15 000 euro en (ii) 10 % van 14 792 euro). In het volgende jaar (20X2) neemt de onderneming in de winst- en verliesrekening een actuariële winst op van 25 euro (1 525 min 1 500) gedeeld door de gemiddelde resterende diensttijd van de desbetreffende werknemers. Het verwachte rendement op fondsbeleggingen voor 20X2 wordt gebaseerd op de marktverwachtingen op 1/1/X2 voor rendementen over de volledige looptijd van de gerelateerde verplichting.

Bedrijfscombinaties

108. In een bedrijfscombinatie die een overname is, neemt een onderneming activa en verplichtingen op die voortvloeien uit vergoedingen na uitdiensttreding tegen de contante waarde van de verplichting, verminderd met de reële waarde van de fondsbeleggingen (zie IAS 22, Bedrijfscombinaties). De contante waarde van de verplichting omvat alle volgende posten, zelfs als de overgenomen partij op de datum van de overname nog niet alle posten had opgenomen:

- (a) actuariële winsten en verliezen die zijn ontstaan vóór de datum van de overname (ongeacht of ze binnen de bandbreedte van 10 % vielen);
- (b) pensioenkosten van verstreken diensttijd die het gevolg zijn van wijzigingen in vergoedingen, of de introductie van een regeling vóór de datum van de overname; en
- (c) bedragen die de overgenomen partij ingevolge de overgangsbepalingen van alinea 155(b) nog niet had opgenomen.

Belangrijke inperkingen en afwijkingen

109. **Een onderneming dient winsten of verliezen op de belangrijke inperking of afwijking van een toegezegd-pensioenregeling op te nemen op het moment dat de inperking of afwijking plaatsvindt. De winst of het verlies op een belangrijke inperking of afwijking dient te omvatten:**

- (a) **enige resulterende wijzigingen in de contante waarde van de brutoverplichting uit hoofde van toegezegd-pensioenregelingen;**

IAS 19

- (b) *enige resulterende wijzigingen in de reële waarde van de fondsbeleggingen;*
 - (c) *enige gerelateerde actuariële winsten en verliezen en pensioenkosten van verstreken diensttijd die ingevolge alinea 92 en 96 nog niet eerder waren opgenomen.*
110. *Alvorens het gevolg van een belangrijke inperking of afwikkeling te bepalen, dient een onderneming de verplichting (en de eventuele gerelateerde fondsbeleggingen) opnieuw te waarderen op basis van de huidige actuariële veronderstellingen (met inbegrip van de huidige markttrente en andere op dat moment geldende marktprijzen).*
111. Een belangrijke inperking vindt plaats indien een onderneming ofwel:
- (a) zich aantoonbaar heeft verbonden om het aantal werknemers dat door een regeling wordt gedekt materieel te verminderen; of
 - (b) de voorwaarden van een toegezegd-pensioenregeling zodanig wijzigt dat een materieel deel van de prestaties die door huidige werknemers in de toekomst zullen worden verricht, niet langer in aanmerking komt voor vergoedingen, of slechts in aanmerking komt voor verlaagde vergoedingen.
- Een belangrijke inperking kan het gevolg zijn van een op zichzelf staande gebeurtenis, zoals de sluiting van een fabriek, de beëindiging van een activiteit of de beëindiging of opschorting van een regeling. Een gebeurtenis is voldoende materieel om de voorwaarden van een belangrijke inperking te vervullen als de opname van een winst of verlies uit hoofde van de belangrijke inperking materiële gevolgen zou hebben op de jaarrekening. Belangrijke inperkingen gaan vaak gepaard met een reorganisatie. Bijgevolg verwerkt een onderneming een belangrijke inperking op hetzelfde moment als de gerelateerde reorganisatie.
112. Een afwikkeling vindt plaats als een onderneming een transactie onderneemt die alle verdere in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen voor een deel van de vergoedingen of voor alle vergoedingen die uit hoofde van een toegezegd-pensioenregeling worden betaald, elimineert, bijvoorbeeld wanneer een vast bedrag in contanten wordt betaald aan deelnemers aan de regeling in ruil voor hun rechten om bepaalde vergoedingen na uitdiensttreding te ontvangen.
113. In sommige gevallen sluit een onderneming een verzekeringscontract af om (een deel van) de personeelsbeloningen te financieren die verband houden met door werknemers verrichte prestaties in de lopende periode of in voorgaande perioden. Het afsluiten van een dergelijk contract vormt op zich geen afwikkeling als de onderneming nog steeds een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting heeft (zie alinea 39) om verdere vergoedingen te betalen als de verzekeraar de in het verzekeringscontract bepaalde personeelsbeloningen niet betaalt. In alinea's 104A-D worden de opname en waardering behandeld van restitutierechten uit hoofde van verzekeringscontracten die geen fondsbeleggingen zijn.
114. Een afwikkeling vindt plaats op hetzelfde moment als een belangrijke inperking indien een regeling op zodanige wijze wordt beëindigd dat de verplichting wordt afgewikkeld en de regeling ophoudt te bestaan. De beëindiging van een regeling is echter geen belangrijke inperking of afwikkeling als de regeling wordt vervangen door een nieuwe regeling die vergoedingen biedt die in wezen identiek zijn.
115. Indien een belangrijke inperking slechts een deel van de door de regeling gedekte werknemers betreft, of indien slechts een deel van een verplichting wordt afgewikkeld, is in de winst of het verlies een evenredig deel vervat van de voorheen niet-opgenomen pensioenkosten van verstreken diensttijd en actuariële winsten en verliezen (en van de overgangsbetragen die ingevolge alinea 155(b) nog niet zijn opgenomen). Het evenredige deel wordt bepaald op basis van de contante waarde van de verplichtingen vóór en na de belangrijke inperking of afwikkeling, tenzij een andere basis in de gegeven omstandigheden rationeler is. Het kan bijvoorbeeld geëigend zijn om winsten die ontstaan uit een belangrijke inperking of afwikkeling van dezelfde regeling te gebruiken om eerst eventuele niet-opgenomen pensioenkosten van verstreken diensttijd met betrekking tot dezelfde regeling te compenseren.

Voorbeeld ter illustratie van alinea 115

Een onderneming zet de activiteiten van een bedrijfssegment stop en de werknemers van het betreffende bedrijfssegment verdienen geen verdere vergoedingen. In dit geval is er sprake van een belangrijke inperking zonder een afwikkeling. Door onmiddellijk vóór de belangrijke inperking gebruik te maken van actuariële veronderstellingen (met inbegrip van de huidige markttrente en andere op dat moment geldende marktprijzen), heeft de onderneming een brutoverplichting uit hoofde van de toegezegd-pensioenregeling met een contante nettowaarde van 1 000 euro, fondsbeleggingen met een reële waarde van 820 euro en netto opgebouwde niet-opgenomen actuariële winsten van 50 euro. De onderneming heeft de standaard één jaar voordien voor het eerst toegepast. Hierdoor is de nettoverplichting met 100 euro toegenomen; de onderneming opteert ervoor om de toename van deze verplichting over vijf jaar te spreiden (zie alinea 155(b)). De belangrijke inperking verlaagt de contante nettowaarde van de verplichting met 100 euro tot 900 euro.

IAS 19

Van de voorheen niet-opgenomen actuariële winsten en overgangsbedragen, heeft 10 % (100/1 000) betrekking op het deel van de verplichting dat door de belangrijke inperking werd geëlimineerd. Bijgevolg zijn de gevolgen van de belangrijke inperking als volgt:

	Vóór de belangrijke inperking	Winst uit de belangrijke inperking	Na de belangrijke inperking
Contante nettowaarde van de verplichting	1 000	(100)	900
Reële waarde van fondsbeleggingen	(820)	—	(820)
	180	(100)	80
Niet-opgenomen actuariële winsten	50	(5)	45
Niet-opgenomen overgangsbedrag (100 × 4/5)	(80)	8	(72)
In de balans opgenomen nettoverplichting	150	(97)	53

Presentatie

Saldering

116. **Een onderneming dient een actief dat verband houdt met één regeling uitsluitend te salderen met een verplichting die verband houdt met een andere regeling als en slechts als de onderneming:**
- (a) **over een in rechte afdwingbaar recht beschikt om een surplus in één regeling te gebruiken om verplichtingen uit hoofde van de andere regeling af te wikkelen; en**
 - (b) **ofwel voornemens is om de verplichtingen op nettobasis af te wikkelen, ofwel om het surplus in één regeling te realiseren en haar verplichting uit hoofde van de andere regeling simultaan af te wikkelen.**
117. De criteria voor saldering zijn vergelijkbaar met de criteria die zijn bepaald voor financiële instrumenten in IAS 32, Financiële instrumenten: informatievervalsing en presentatie.

Onderscheid tussen vlottend/vast c.q. kortlopend/langlopend

118. Sommige ondernemingen maken een onderscheid tussen vlottende activa en kortlopende verplichtingen enerzijds, en vaste activa en langlopende verplichtingen anderzijds. In deze standaard wordt niet bepaald of een onderneming een onderscheid moet maken tussen vlottende en vaste, c.q. kortlopende en langlopende gedeelten van activa en verplichtingen die resulteren uit vergoedingen na uitdiensttreding.

Financiële componenten van kosten uit hoofde van vergoedingen na uitdiensttreding

119. In deze standaard wordt niet gespecificeerd of een onderneming aan het dienstjaar toegerekende pensioen-kosten, rentekosten en het verwachte rendement op fondsbeleggingen in de winst- en verliesrekening als één enkele post van baten of lasten moet presenteren.

Informatievervalsing

120. **Een onderneming dient voor toegezegd-pensioenregelingen de volgende informatie te verstrekken:**
- (a) **de grondslagen voor financiële verslaggeving die de onderneming hanteert voor de opname van actuariële winsten en verliezen;**
 - (b) **een algemene beschrijving van de soort regeling;**

IAS 19

- (c) *een aansluiting van de activa en verplichtingen die in de balans zijn opgenomen, waarbij ten minste de volgende informatie moet worden gepresenteerd:*
- (i) *de contante waarde op de balansdatum van brutoverplichtingen uit hoofde van toegezegd-pensioenregelingen die volledig ongefinancierd zijn;*
 - (ii) *de contante waarde (vóór aftrek van de reële waarde van fondsbeleggingen) op de balansdatum van brutoverplichtingen uit hoofde van toegezegd-pensioenregelingen die volledig of gedeeltelijk zijn gefinancierd;*
 - (iii) *de reële waarde van de fondsbeleggingen op de balansdatum;*
 - (iv) *de netto actuariële winsten of verliezen die niet in de balans zijn opgenomen (zie alinea 92);*
 - (v) *de pensioenkosten van verstreken dienstdtijd die nog niet in de balans zijn opgenomen (zie alinea 96);*
 - (vi) *bedragen die wegens de limiet in alinea 58(b) nog niet als een actief zijn opgenomen;*
 - (vii) *de reële waarde op de balansdatum van enige restitutierechten die volgens alinea 104A als een actief zijn opgenomen (met een beknopte omschrijving van het verband tussen het recht en de gerelateerde verplichting); en*
 - (viii) *de andere bedragen die in de balans zijn opgenomen;*
- (d) *de bedragen die in de reële waarde van fondsbeleggingen zijn opgenomen voor:*
- (i) *elke categorie van de eigen financiële instrumenten van de verslaggevende onderneming; en*
 - (ii) *eigendommen of andere activa die door de verslaggevende onderneming worden gebruikt;*
- (e) *een aansluiting die de bewegingen tijdens de periode weergeeft in de nettoverplichting (of het nettoactief) die (dat) in de balans is opgenomen;*
- (f) *de totale lasten die in de winst- en verliesrekening zijn opgenomen voor elk van de volgende onderdelen, en de post(en) van de winst- en verliesrekening waarin ze zijn opgenomen:*
- (i) *aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten;*
 - (ii) *rentekosten;*
 - (iii) *het verwachte rendement op fondsbeleggingen;*
 - (iv) *het verwachte rendement op eventuele restitutierechten die volgens alinea 104A zijn opgenomen als activa;*
 - (v) *actuariële winsten en verliezen;*
 - (vi) *pensioenkosten van verstreken dienstdtijd; en*
 - (vii) *het gevolg van belangrijke inperkingen of afwikkelingen;*
- (g) *het effectieve rendement op fondsbeleggingen, alsmede het effectieve rendement op enige restitutierechten die volgens alinea 104A als activa zijn opgenomen; en*
- (h) *de voornaamste actuariële veronderstellingen die op de balansdatum worden gehanteerd, in voorkomend geval met inbegrip van:*
- (i) *de disconteringsvoeten;*
 - (ii) *de verwachte rendementen op de fondsbeleggingen voor de perioden die in de jaarrekening worden gepresenteerd;*

- (iii) *de verwachte rendementen voor de perioden die in de jaarrekening worden gepresenteerd op restitutierecht die volgens alinea 104A als activa zijn opgenomen;*
- (iv) *de verwachte percentages van loonsverhogingen (en van wijzigingen in een index of andere variabele die in de formele of feitelijke voorwaarden van een regeling is bepaald als basis voor toekomstige verhogingen van vergoedingen);*
- (v) *percentages die de tendensen voor medische kosten weerspiegelen; en*
- (vi) *andere gehanteerde materiële actuariële veronderstellingen.*

Een onderneming dient elke actuariële veronderstelling in absolute waarde te vermelden (bijvoorbeeld als een absoluut percentage) en niet louter als een marge tussen verschillende percentages en andere variabelen.

121. Ingevolge alinea 120(b) is een algemene beschrijving van de soort regeling vereist. In een dergelijke beschrijving moet bijvoorbeeld een onderscheid worden gemaakt tussen pensioenregelingen op basis van een vast salaris, pensioenregelingen op basis van het eindsalaris en regelingen die voorzien in de vergoeding van medische kosten na uitdiensttreding. Meer gedetailleerde informatie is niet vereist.
122. Als een onderneming meer dan één toegezegd-pensioenregeling heeft, mag de informatie of in totalen worden verschaft, of voor elke regeling afzonderlijk of gegroepeerd in indelingen die het meest nuttig worden geacht. Het kan nuttig zijn om categorieën te onderscheiden op basis van bijvoorbeeld de volgende criteria:
 - (a) de geografische locatie van de regelingen, bijvoorbeeld door een onderscheid te maken tussen regelingen in het binnenland en regelingen in het buitenland; of
 - (b) de materieel verschillende risico's van de regelingen, bijvoorbeeld door een onderscheid te maken tussen pensioenregelingen op basis van een vast salaris, pensioenregelingen op basis van het eindsalaris en regelingen die voorzien in de vergoeding van medische kosten na uitdiensttreding.

Als een onderneming voor een groepering van regelingen informatie in totalen verstrekt, wordt dergelijke informatie verschaft in de vorm van gewogen gemiddelden of relatief kleine bereiken.
123. Ingevolge alinea 30 is aanvullende informatie vereist over collectieve toegezegd-pensioenregelingen van meer werknemers die worden behandeld alsof het toegezegde-bijdragenregelingen betreft.
124. Waar dat door IAS 24, Informatieverschaffing over verbonden partijen, wordt vereist, dient een onderneming informatie te verschaffen over:
 - (a) transacties met verbonden partijen met regelingen inzake vergoedingen na uitdiensttreding; en
 - (b) vergoedingen na uitdiensttreding voor managers op sleutelposities.
125. Waar vereist door IAS 37, Voorzieningen, voorwaardelijke verplichtingen en voorwaardelijke activa, dient een onderneming informatie te verschaffen over voorwaardelijke verplichtingen die resulteren uit verplichtingen inzake vergoedingen na uitdiensttreding.

ANDERE LANGETERMIJNPERSONEELSBELONINGEN

126. Andere langetermijnpersoneelsbeloningen omvatten bijvoorbeeld:
 - (a) betaald verlof op lange termijn, zoals verlof voor lange dienstprestatie of sabbatsverlof;
 - (b) jubileumuitkeringen of andere voordelen die samenhangen met een langdurig dienstverband;
 - (c) uitkeringen voor langdurige arbeidsongeschiktheid;
 - (d) winstdeling en bonussen die betaalbaar zijn na minstens twaalf maanden na het einde van de periode waarin de werknemers de gerelateerde prestaties verrichten; en
 - (e) uitgestelde vergoedingen die twaalf maanden of later na het einde van de periode waarin ze verdiend zijn worden betaald.

IAS 19

127. De waardering van andere langetermijnpersoneelsbeloningen is gewoonlijk niet aan dezelfde mate van onzekerheid onderhevig als de waardering van vergoedingen na uitdiensttreding. Bovendien leidt de introductie van of leiden wijzigingen in andere langetermijnpersoneelsbeloningen zelden tot een materieel bedrag van pensioenkosten van verstreken diensttijd. Om deze redenen vereist deze standaard een vereenvoudigde verwerkingsmethode voor andere langetermijnpersoneelsbeloningen. Deze methode verschilt op de volgende manier van de verwerkingsmethoden die vereist zijn voor vergoedingen na uitdiensttreding:
- (a) actuariële winsten en verliezen worden onmiddellijk opgenomen, en er wordt geen bandbreedte toegepast; en
 - (b) alle pensioenkosten van verstreken diensttijd worden onmiddellijk opgenomen.

Opname en waardering

128. **Het bedrag dat wordt opgenomen als een verplichting voor andere langetermijnpersoneelsbeloningen dient het nettototaal te zijn van de volgende bedragen:**

- (a) **de contante waarde van de brutoverplichting uit hoofde van toegezegd-pensioenregelingen op de balansdatum (zie alinea 64);**
- (b) **verminderd met de reële waarde op de balansdatum van eventuele fondsbeleggingen waaruit de verplichtingen direct moeten worden afgewikkeld (zie alinea's 102 tot en met 104).**

Voor de waardering van de verplichting dient een onderneming alinea's 49 tot en met 91 toe te passen, met uitzondering van alinea's 54 en 61. Voor de opname en waardering van restitutierechtten dient een onderneming alinea 104A toe te passen.

129. **Voor andere langetermijnpersoneelsbeloningen dient een onderneming het nettototaal van de volgende bedragen op te nemen als last of (afhankelijk van alinea 58) als bate, tenzij een andere International Accounting Standard toestaat of voorschrijft dat ze in de kostprijs van een actief mogen worden opgenomen:**

- (a) **aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten (zie alinea's 63 tot en met 91);**
- (b) **rentekosten (zie alinea 82);**
- (c) **het verwachte rendement op eventuele fondsbeleggingen (zie alinea's 105 tot en met 107) en op enige restitutierechtten die als activa zijn opgenomen (alinea 104A);**
- (d) **actuariële winsten en verliezen, die alle onmiddellijk dienen te worden opgenomen;**
- (e) **pensioenkosten van verstreken diensttijd, die alle onmiddellijk dienen te worden opgenomen; en**
- (f) **de gevolgen van belangrijke inperkingen of afwijkingen (zie alinea's 109 en 110).**

130. Eén vorm van andere langetermijnpersoneelsbeloningen zijn uitkeringen voor langdurige arbeidsongeschiktheid. Indien het bedrag van de vergoeding afhankelijk is van de duur van het dienstverband, ontstaat een verplichting op het moment dat de prestaties door de desbetreffende werknemer worden verricht. De waardering van die verplichting houdt rekening met de waarschijnlijkheid dat de betaling vereist zal zijn en met de periode waarvoor de betaling naar verwachting zal moeten worden uitgevoerd. Als het niveau van de vergoeding hetzelfde is voor elke werknemer die arbeidsongeschikt wordt, ongeacht het aantal jaren dienst, worden de verwachte kosten van deze vergoedingen opgenomen op het moment dat een gebeurtenis plaatsvindt die de langdurige arbeidsongeschiktheid veroorzaakt.

Informatieverschaffing

131. Ofschoon deze standaard geen specifieke informatieverschaffing vereist over andere langetermijnpersoneelsbeloningen, is het mogelijk dat dit door andere International Accounting Standards wel wordt voorgeschreven, bijvoorbeeld als de last uit dergelijke beloningen van een zodanige omvang of aard is of dermate frequent voorkomt dat de vermelding ervan relevant is om de financiële prestaties van de onderneming voor de periode te verklaren (zie IAS 8, Nettowinst of -verlies over de periode, fundamentele fouten en wijzigingen in de grondslagen voor financiële verslaggeving). Waar vereist door IAS 24, Informatieverschaffing over verbonden partijen, verschaft een onderneming informatie over andere langetermijnpersoneelsbeloningen voor managers op sleutelposities.

ONTSLAGVERGOEDINGEN

132. In deze standaard worden ontslagvergoedingen apart behandeld van andere personeelsbeloningen, omdat de gebeurtenis die aanleiding geeft tot een verplichting de beëindiging van het dienstverband is, en niet zozeer het eigenlijke dienstverband van de werknemer.

Opname

133. **Een onderneming dient ontslagvergoedingen alleen op te nemen als een verplichting en als een last, als en slechts als de onderneming zich aantoonbaar heeft verbonden tot hetzij:**
- (a) **de beëindiging van het dienstverband van een werknemer of groep van werknemers vóór de normale pensioendatum; ofwel**
 - (b) **de betaling van ontslagvergoedingen als gevolg van een aanbod dat aan werknemers is gedaan om vrijwillig ontslag te stimuleren.**
134. **Een onderneming heeft zich alleen aantoonbaar verbonden tot beëindiging van het dienstverband als en slechts als de onderneming over een gedetailleerd formeel plan voor de beëindiging beschikt en er geen realistische mogelijkheid bestaat voor de intrekking van het plan. Het gedetailleerde plan dient ten minste het volgende te omvatten:**
- (a) **de locatie, functie, en het geschatte aantal werknemers van wie het dienstverband zal worden beëindigd;**
 - (b) **de ontslagvergoedingen voor elke functieclassificatie of functie; en**
 - (c) **het tijdstip waarop het plan zal worden uitgevoerd. De uitvoering van het plan dient zo snel mogelijk aan te vangen en de periode die nodig is om het plan te voltooien dient zodanig te worden bepaald dat materiële wijzigingen aan het plan onwaarschijnlijk zijn.**
135. Een onderneming kan door de wet, door een contract of door andere overeenkomsten met de personeelsleden of hun afgevaardigden of door een feitelijke verplichting die voortvloeit uit de bedrijfsvoering, uit gebruikelijke praktijken of uit een streven naar billijk handelen, zijn gebonden om aan werknemers betalingen te doen (of andere vergoedingen te verschaffen) als de onderneming hun dienstverband beëindigt. Dergelijke betalingen zijn ontslagvergoedingen. Ontslagvergoedingen zijn gewoonlijk vaste vergoedingen, maar omvatten soms tevens:
- (a) een verbetering van de pensioenrechten of van andere vergoedingen na uitdiensttreding, hetzij indirect via een regeling inzake personeelsbeloningen, ofwel direct; en
 - (b) salaris tot het einde van een bepaalde opzegperiode als de werknemer geen verdere prestaties verricht die economische voordelen voor de onderneming genereren.
136. Sommige personeelsbeloningen zijn verschuldigd ongeacht de reden voor het vertrek van de werknemer. De betaling van dergelijke vergoedingen is zeker (behoudens enige vereisten inzake de onvoorwaardelijke toezegging ervan of een minimum aantal dienstjaren); het tijdstip waarop ze worden betaald is daarentegen onzeker. Ofschoon dergelijke vergoedingen in sommige landen worden omschreven als schadevergoedingen voor ontslag of speciale ontslagpremies, zijn ze in de eerste plaats vergoedingen na uitdiensttreding en niet zozeer ontslagvergoedingen. De onderneming dient ze administratief te verwerken als vergoedingen na uitdiensttreding. Sommige ondernemingen bieden een lagere uitkering voor de vrijwillige beëindiging op verzoek van de werknemer (in wezen een vergoeding na uitdiensttreding) dan voor onvrijwillige beëindiging op verzoek van de onderneming. De aanvullende vergoeding die verschuldigd is bij onvrijwillige beëindiging is een ontslagvergoeding.
137. Ontslagvergoedingen verschaffen een onderneming geen toekomstige economische voordelen en worden onmiddellijk als last opgenomen.
138. Indien een onderneming ontslagvergoedingen opneemt, dient zij mogelijk ook een inperking van de pensioenrechten of andere personeelsbeloningen administratief te verwerken (zie alinea 109).

IAS 19*Waardering*

139. *Indien ontslagvergoedingen pas na ten minste 12 maanden na de balansdatum verschuldigd zijn, moeten ze worden gedisconteerd op basis van de in alinea 78 bepaalde disconteringsvoet.*
140. *Ingeval een aanbod wordt gedaan om vrijwillig ontslag te stimuleren, dient de waardering van de ontslagvergoedingen gebaseerd te zijn op het aantal werknemers dat het aanbod naar verwachting zal accepteren.*

Informatieverschaffing

141. Indien er onzekerheid bestaat over het aantal werknemers dat een aanbod inzake ontslagvergoedingen zal accepteren, bestaat er een voorwaardelijke verplichting. Waar vereist door IAS 37, Voorzieningen, voorwaardelijke verplichtingen en voorwaardelijke activa, dient een onderneming informatie over de voorwaardelijke verplichting te verschaffen, tenzij de mogelijkheid van een resulterende afwijking gering is.
142. Zoals vereist door IAS 8, Nettowinst of -verlies over de periode, fundamentele fouten en wijzigingen in de grondslagen voor financiële verslaggeving, dient een onderneming de aard en het bedrag van een last te vermelden indien deze van een zodanige omvang of aard is, of dermate frequent voorkomt dat de vermelding ervan relevant is om de financiële prestaties van de onderneming over de periode te verklaren. Ontslagvergoedingen kunnen leiden tot een last waarover informatie moet worden verschaft om deze vereiste te vervullen.
143. Waar vereist door IAS 24, Informatieverschaffing over verbonden partijen, verstrekt een onderneming informatie over ontslagvergoedingen voor managers op sleutelposities.

BELONINGEN IN DE VORM VAN EIGEN-VERMOGENSINSTRUMENTEN

144. Beloningen in de vorm van eigen-vermogensinstrumenten omvatten beloningen zoals:
- (a) aandelen, aandelenopties en andere eigen-vermogensinstrumenten die ten behoeve van werknemers worden uitgegeven tegen een prijs die lager is dan de reële waarde waartegen de desbetreffende instrumenten aan een derde partij zouden worden uitgegeven; en
 - (b) contante betalingen waarvan het bedrag afhankelijk is van de toekomstige marktprijs van de aandelen van de verslaggevende onderneming.

Opname en waardering

145. Deze standaard vermeldt geen vereisten voor de opname en waardering van beloningen in de vorm van eigen-vermogensinstrumenten.

Informatieverschaffing

146. De informatieverschaffing die hieronder wordt vereist, is bedoeld om gebruikers van jaarrekeningen in staat te stellen de gevolgen te beoordelen die beloningen in de vorm van eigen-vermogensinstrumenten kunnen hebben op de financiële positie, de financiële prestaties en de kasstromen van een onderneming. Beloningen in de vorm van eigen-vermogensinstrumenten kunnen een invloed hebben op:
- (a) de financiële positie van de onderneming, doordat ze van de onderneming vereisen dat deze eigen-vermogensinstrumenten uitgeeft of financiële instrumenten converteert, bijvoorbeeld als werknemers, of aandelen(optie)regelingen voor personeel, aandelenopties houden of gedeeltelijk voldoen aan de bepalingen voor onvoorwaardelijke toezegging waardoor ze de aandelenopties in de toekomst zullen kunnen verwerven; en
 - (b) de financiële prestaties en de kasstromen van een onderneming omdat ze het bedrag van contanten of andere personeelsbeloningen die de onderneming aan werknemers verschaft in ruil voor verrichte prestaties verminderen.

147. Een onderneming dient het volgende te vermelden:

- (a) *de aard en de voorwaarden (met inbegrip van eventuele voorwaarden voor de onvoorwaardelijke toezegging) van beloningsregelingen in de vorm van eigen-vermogensinstrumenten;*
- (b) *de grondslag voor financiële verslaggeving voor beloningsregelingen in de vorm van eigen-vermogensinstrumenten;*
- (c) *de bedragen die in de jaarrekening zijn opgenomen voor beloningsregelingen in de vorm van eigen-vermogensinstrumenten;*
- (d) *het aantal en de voorwaarden (met in voorkomend geval dividend- en stemrechten, conversierechten, uitoefendata, uitoefenprijzen en vervaldata) van de eigen eigen-vermogensinstrumenten van de onderneming die door beloningsregelingen in de vorm van eigen-vermogensinstrumenten worden aangehouden (en, in geval van aandelenopties, door de werknemers) aan het begin en het einde van de periode. De mate waarin de rechten van werknemers op dergelijke instrumenten aan het begin en aan het einde van de periode onvoorwaardelijk zijn toegezegd, dient te worden vermeld;*
- (e) *het aantal en de voorwaarden (met in voorkomend geval dividend- en stemrechten, conversierechten, uitoefendata, uitoefenprijzen en vervaldata) van eigen-vermogensinstrumenten die door de onderneming worden uitgegeven ten behoeve van beloningsregelingen in de vorm van eigen-vermogensinstrumenten of ten behoeve van werknemers (of de eigen eigen-vermogensinstrumenten van de onderneming die door beloningsregelingen in de vorm van eigen-vermogensinstrumenten aan werknemers worden gedistribueerd) tijdens de periode en de reële waarde van eventuele vergoedingen die van de beloningsregelingen in de vorm van eigen-vermogensinstrumenten of werknemers worden ontvangen;*
- (f) *het aantal, de uitoefendata en de uitoefenprijzen van aandelenopties die tijdens de periode in het kader van beloningsregelingen in de vorm van eigen-vermogensinstrumenten worden uitgeoefend;*
- (g) *het aantal aandelenopties dat door beloningsregelingen in de vorm van eigen-vermogensinstrumenten werd aangehouden, of dat door werknemers werd aangehouden in het kader van dergelijke regelingen die tijdens de periode zijn vervallen; en*
- (h) *het bedrag en de voornaamste voorwaarden van enige leningen of garanties die door de verslaggevende onderneming zijn toegekend aan of uit naam van beloningsregelingen in de vorm van eigen-vermogensinstrumenten.*

148. Een onderneming dient eveneens het volgende te vermelden:

- (a) *de reële waarde van de eigen eigen-vermogensinstrumenten van de onderneming (die geen aandelenopties zijn), die door beloningsregelingen in de vorm van eigen-vermogensinstrumenten worden aangehouden, aan het begin en aan het einde van de periode; en*
- (b) *De reële waarde, op de uitgiftedatum, van de eigen eigen-vermogensinstrumenten van de onderneming (die geen aandelenopties zijn), die tijdens de periode door de onderneming zijn uitgegeven ten behoeve van beloningsregelingen in de vorm van eigen-vermogensinstrumenten of ten behoeve van werknemers, of die door beloningsregelingen in de vorm van eigen-vermogensinstrumenten aan werknemers zijn uitgegeven.*

Als het praktisch niet haalbaar is om de reële waarde van de eigen-vermogensinstrumenten (die geen aandelenopties zijn) te bepalen, dient dit feit te worden vermeld.

149. Als een onderneming meer dan één beloningsregeling in de vorm van eigen-vermogensinstrumenten heeft, mag de informatie of in totalen worden verschaft, of voor elke regeling afzonderlijk of gegroepeerd in indelingen die het meest nuttig worden geacht voor de beoordeling van de verplichtingen van de onderneming om eigen-vermogensinstrumenten uit te geven uit hoofde van dergelijke regelingen en de wijzigingen in deze verplichtingen tijdens de lopende periode. In dergelijke groeperingen kan bijvoorbeeld een onderscheid worden gemaakt tussen de locatie en de anciënniteit van de groepen werknemers die door de regeling worden gedekt. Als een onderneming voor een groepering van regelingen informatie in totalen verstrekt, wordt dergelijke informatie verschaft in de vorm van gewogen gemiddelden of relatief kleine bereiken.

150. Als een onderneming aandelenopties heeft uitgegeven ten behoeve van werknemers of ten behoeve van beloningsregelingen in de vorm van eigen-vermogensinstrumenten, mag de informatie of in totalen worden verschaft of gegroepeerd in indelingen die het meest nuttig worden geacht om te beoordelen hoeveel aandelen er kunnen worden uitgegeven en het tijdstip van de uitgifte en de geldmiddelen die als gevolg daarvan kunnen worden ontvangen. Het kan bijvoorbeeld nuttig zijn om een onderscheid te maken tussen opties „out-of-the-money” (als de uitoefenprijs hoger is dan de huidige marktprijs) en opties „in-the-money” (als de huidige marktprijs hoger is dan de uitoefenprijs). Bovendien kan het nuttig zijn om de verstrekte informatie in groepen samen te voegen die geen opties bevatten waarvan de uitoefenprijzen of uitoefendata zeer uiteenlopend zijn.

IAS 19

151. De informatie die ingevolge de alinea's 147 en 148 moet worden verstrekt, is bedoeld om aan de doelstelling van deze standaard te voldoen. Aanvullende informatie kan vereist zijn om te voldoen aan de vereisten van IAS 24, Informatieverschaffing over verbonden partijen, als een onderneming:
- (a) beloningen in de vorm van eigen-vermogensinstrumenten verschaft aan managers op sleutelposities;
 - (b) beloningen verschaft in de vorm van eigen-vermogensinstrumenten die door de moedermaatschappij van de onderneming worden uitgegeven; of
 - (c) transacties aangaat met verbonden partijen met beloningsregelingen in de vorm van eigen-vermogensinstrumenten.
152. Bij ontstentenis van specifieke vereisten inzake de opname en waardering van beloningsregelingen in de vorm van eigen-vermogensinstrumenten, kan informatie over de reële waarde van de financiële instrumenten van de verslaggevende onderneming die in dergelijke regelingen worden gebruikt, nuttig zijn voor gebruikers van jaarrekeningen. Aangezien er echter geen consensus bestaat over de geëigende manier om de reële waarde van aandelenopties te bepalen, vereist deze standaard niet dat ondernemingen de reële waarde ervan vermelden.

OVERGANGSBEPALINGEN

153. In dit deel wordt de overgangsbehandeling voor toegezegd-pensioenregelingen uiteengezet. Indien een onderneming deze standaard voor het eerst toepast voor andere personeelsbeloningen, dient de onderneming IAS 8, Nettowinst of -verlies over de periode, fundamentele fouten en wijzigingen in de grondslagen voor financiële verslaggeving toe te passen.
154. ***Bij de eerste toepassing van deze standaard, dient een onderneming haar overgangsverplichting voor toegezegd-pensioenregelingen op die datum te bepalen als:***
- (a) ***de contante waarde van de verplichting (zie alinea 64) op de datum van de eerste toepassing;***
 - (b) ***verminderd met de reële waarde, op de datum van de eerste toepassing, van eventuele fondsbeleggingen waaruit de verplichtingen direct moeten worden afgewikkeld (zie alinea's 102 tot en met 104);***
 - (c) ***verminderd met enige pensioenkosten van verstreken diensttijd die ingevolge alinea 96 in latere perioden dienen te worden opgenomen.***
155. ***Als de overgangsverplichting groter is dan de verplichting die op dezelfde datum zou zijn opgenomen als de onderneming haar vroegere grondslagen voor financiële verslaggeving had gehanteerd, dient de onderneming een onherroepelijke keuze te maken om deze toename op te nemen als deel van haar verplichting uit hoofde van toegezegd-pensioenregelingen volgens alinea 54:***
- (a) ***ofwel onmiddellijk, ingevolge IAS 8, Nettowinst of -verlies over de periode, fundamentele fouten en wijzigingen in de grondslagen voor financiële verslaggeving; ofwel***
 - (b) ***als een last, lineair gespreid over maximum vijf jaar vanaf de datum van de eerste toepassing. Als een onderneming opteert voor (b), dient de onderneming:***
 - (i) ***de limiet toe te passen die is beschreven in alinea 58(b) voor de waardering van activa die in de balans worden opgenomen;***
 - (ii) ***op iedere balansdatum te vermelden: (1) het bedrag van de toename die niet wordt opgenomen; en (2) het bedrag dat in de lopende periode wordt opgenomen;***
 - (iii) ***de opname van volgtijdelijke actuariële winsten (maar geen negatieve pensioenkosten van verstreken diensttijd) als volgt te beperken. Als ingevolge alinea's 92 en 93 een actuariële winst moet worden opgenomen, dient een onderneming die actuariële winst uitsluitend op te nemen in zoverre de netto opgebouwde niet-opgenomen actuariële winsten (voor de opname van die actuariële winst) hoger zijn dan het niet-opgenomen gedeelte van de overgangsverplichting; en***
 - (iv) ***het gerelateerde gedeelte van de niet-opgenomen overgangsverplichting op te nemen in de bepaling van de winst of het verlies dat resulteert uit een afwikkeling of een belangrijke inperking.***

Als de overgangsverplichting lager is dan de verplichting die op dezelfde datum zou zijn opgenomen als de onderneming haar vroegere grondslagen voor financiële verslaggeving had gehanteerd, dient de onderneming die verlaging onmiddellijk op te nemen volgens IAS 8.

156. Bij de eerste toepassing van de standaard omvatten de gevolgen van de wijziging in de grondslagen voor financiële verslaggeving alle actuariële winsten en verliezen die in eerdere perioden zijn ontstaan, zelfs als ze binnen de „brandbreedte” van 10 % vallen die in alinea 92 is gespecificeerd.

Voorbeeld ter illustratie van alinea's 154 tot en met 156

Op 31 december 1998 is in de balans van een onderneming een pensioenverplichting van 100 euro opgenomen. De onderneming past de standaard voor het eerst toe op 1 januari 1999, als de contante waarde van de verplichting op basis van de standaard 1 300 euro bedraagt en de reële waarde van fondsbeleggingen gelijk is aan 1 000 euro. Op 1 januari 1993 had de onderneming de pensioenen verhoogd (kosten voor niet onvoorwaardelijk toegezegde vergoedingen: 160 euro; en de gemiddelde resterende periode op die datum tot de onvoorwaardelijke toezegging: tien jaar).

Het overgangseffect is als volgt:

Contante waarde van de verplichting	1 300
Reële waarde van fondsbeleggingen	(1 000)
Min: pensioenkosten van verstreken diensttijd die in latere perioden moeten worden opgenomen ($160 \times \frac{4}{10}$)	(64)
Overgangsverplichting	236
Reeds opgenomen verplichting	100
Toename van de verplichting	136

De onderneming mag kiezen of ze de stijging van 136 euro onmiddellijk opneemt dan wel gespreid over maximum 5 jaar. De keuze is onherroepelijk.

Op 31 december 1999 bedraagt de contante waarde van de verplichting uit hoofde van de standaard 1 400 euro en de reële waarde van fondsbeleggingen 1 050 euro. De netto opgebouwde niet-opgenomen actuariële winsten sinds de datum waarop de standaard voor het eerst werd toegepast bedragen 120 euro. De verwachte gemiddelde resterende diensttijd van de werknemers die deelnemen aan de regeling bedroeg acht jaar. De onderneming heeft beslist om alle actuariële winsten en verliezen onmiddellijk op te nemen, zoals toegestaan door alinea 93.

Het gevolg van de limiet in alinea 155(b)(iii) is als volgt.

Netto opgebouwde niet-opgenomen actuariële winsten	120
Niet-opgenomen gedeelte van de overgangsverplichting ($136 \times \frac{4}{5}$)	(109)
Maximale op te nemen winst (alinea 155(b)(iii))	11

INGANGSDATUM

157. *Deze International Accounting Standard wordt van kracht voor jaarrekeningen over perioden die aanvangen op of na 1 januari 1999, behalve voor de in alinea's 159 en 159A vermelde gevallen. Eerdere toepassing van de standaard wordt aangemoedigd. Eerdere toepassing wordt aangemoedigd. Als een onderneming deze standaard toepast op pensioenlasten voor jaarrekeningen die betrekking hebben op verslagperioden die aanvangen vóór 1 januari 1999, dient de onderneming te vermelden dat ze deze standaard heeft toegepast in plaats van IAS 19, Pensioenlasten, die in 1993 werd goedgekeurd.*
158. Deze standaard vervangt IAS 19, Pensioenlasten, die in 1993 werd goedgekeurd.
159. *Het volgende is van kracht voor jaarrekeningen die betrekking hebben op verslagperioden die aanvangen op of na 1 januari 2001:*
- (a) *de herziene definitie van fondsbeleggingen in alinea 7 en de daarmee verband houdende definities van activa gehouden door een pensioenfonds voor werknemers en in aanmerking komende verzekeringscontracten; en*

IAS 20

- (b) *de vereisten inzake de opname en waardering voor restituties in alinea's 104A, 128 en 129 en de gerelateerde informatievervalsing uiteengezet in alinea's 120(c)(vii), 120(f)(iv), 120(g) en 120(h)(iii).*

Eerdere toepassing wordt aangemoedigd. Als de eerdere toepassing de jaarrekening beïnvloedt, dient een onderneming dit feit te vermelden.

- 159A. *De wijziging in alinea 58A wordt van kracht voor jaarrekeningen die betrekking hebben op verslagperioden die eindigen op of na 31 mei 2002. Eerdere toepassing wordt aangemoedigd. Als de eerdere toepassing de jaarrekening beïnvloedt, dient een onderneming dit feit te vermelden.*
160. IAS 8, Nettowinst of -verlies over de periode, fundamentele fouten en wijzigingen in de grondslagen voor financiële verslaggeving, is van toepassing wanneer een onderneming haar grondslagen voor financiële verslaggeving wijzigt om de in alinea's 159 en 159A vermelde wijzigingen te weerspiegelen. Bij de retroactieve toepassing van deze wijzigingen, zoals vereist door de gebruikelijke verwerkingswijze en de toegestane alternatieve verwerkingswijzen van IAS 8, verwerkt de onderneming deze wijzigingen alsof zij op hetzelfde moment waren toegepast als de rest van deze standaard.

**INTERNATIONAL ACCOUNTING STANDARD IAS 20
(OPNIEUW INGEDEELDE VERSIE VAN 1994)**

Administratieve verwerking van overheids subsidies en informatievervalsing over overheidssteun

Deze opnieuw ingedeelde International Accounting Standard vervangt de standaard die oorspronkelijk door de Board werd goedgekeurd in november 1982. Hij wordt weergegeven in de herziene indeling die sinds 1991 wordt gehanteerd voor de International Accounting Standards. Er zijn geen wezenlijke wijzigingen aangebracht aan de oorspronkelijke goedgekeurde tekst. Bepaalde termen zijn gewijzigd om ze in overeenstemming te brengen met de huidige praktijken van het IASC.

In mei 1999 werd alinea 11 gewijzigd door IAS 10 (herziene versie van 1999), Gebeurtenissen na balansdatum. De gewijzigde tekst is van kracht voor jaarrekeningen die betrekking hebben op verslagperioden die aanvangen op of na 1 januari 2000.

In januari 2001 werd alinea 2 gewijzigd door IAS 41, Landbouw. De gewijzigde tekst wordt van kracht voor jaarrekeningen die betrekking hebben op verslagperioden die aanvangen op of na 1 januari 2003.

Eén SIC-interpretatie heeft betrekking op IAS 20:

- SIC-10: Overheidssteun — Geen specifiek verband met bedrijfsactiviteiten.

INHOUD

	Alinea's
Toepassingsgebied	1-2
Definities	3-6
Overheids subsidies	7-33
Niet-monetaire overheids subsidies	23
Presentatie van investerings subsidies	24-28
Presentatie van exploitatie subsidies	29-31
Terugbetaling van overheids subsidies	32-33